

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KÜLTÜREL ZEKÂ DÜZEYLERİ
İLE MESLEKİ ETİK İLKELERE BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: İĞDIR İLİ ÖRNEĞİ**

Dilek ÇAM

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

AĞRI-2022

(Her hakkı saklıdır)

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

Dilek ÇAM

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KÜLTÜREL ZEKÂ
DÜZEYLERİ İLE MESLEKİ ETİK İLKELERE BAĞLILIKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

AĞRI-2022

TEZ KABUL VE ONAY FORMU

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri İle Mesleki Etik İlkelerine Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Iğdır İli Örneği

Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA danışmanlığında, yüksek lisans öğrencisi **Dilek ÇAM** tarafından hazırlanan bu çalışma, 29/ 06/ 2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak **oybirliği / oy çokluğu (.../...)** ile kabul edilmiştir.

Başkan : Doç.Dr. İbrahim CAN

Üye : Dr.Öğr. Üyesi Baykal KARATAŞ

Üye : Doç.Dr. Serkan Tevabil AKA

Yukarıdaki sonuç;

Enstitü Yönetim Kurulu .../.../... tarih ve / ... nolu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İbrahim HAN
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaklardan yapılan bildiriş, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak olarak kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

T.C.

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

YÜKSEK LİSANS TEZ BEYAN FORMU

29/06/2022

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri İle Mesleki Etik İlkelere Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Iğdır İli Örneği" adlı yüksek lisans tezinin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu ve bu tezi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi beyan ederim. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Dilek ÇAM

İmza

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN KÜLTÜREL ZEKÂ DÜZEYLERİ
İLE MESLEKİ ETİK İLKELERE BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: IĞDIR İLİ ÖRNEĞİ

Dilek ÇAM

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

2022, 113 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

Doç. Dr. İbrahim CAN

Dr. Öğr. Üyesi Baykal KARATAŞ

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaca ulaşmak için, bazı demografik özelliklerin kültürel zekâ düzeyleri ve mesleki etik ilkelerine olan etkisi araştırılmıştır.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan genel tarama modellerinden İlişkisel tarama modeli kullanılmıştır. 2020-2021 eğitim öğretim yılı Iğdır ilinde görev yapan 162 Beden Eğitimi öğretmeni bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında, araştırmacı ve danışmanı tarafından araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik değişkenlerinin (yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki yıl, eğitim durumu, idari görev durumu, görev yeri ve doğup büyüdüğü ilde görev yapma durumu) tespit edilebilmesi için oluşturulan kişisel bilgi formu, Ang ve ark. (2007) tarafından geliştirilen, İlhan, Çetin (2014), Aksoy (2013) ve son olarak Arastaman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan Kültürel Zekâ Ölçeği ile Özbek (2013) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Öğretmenleri Mesleki Etik İlkeler Ölçeği

kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS istatistik paket programından yararlanılmıştır.

Araştırma bulguları katılımcıların Kültürel Zekâ ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; kültürel zekâ düzeylerinin 3,41-4,20 Aralığında olduğundan ($\bar{x}=3,64$) yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde Mesleki Etik İlkeler Bağlılık ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin 4,21-5,00 Aralığında olduğundan ($\bar{x}=4,59$) çok yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmış. Korelasyon analizine göre; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir.

Araştırma sonucunda çalışma grubundaki öğretmenlerin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasındaki ilişki ile ilgili elde edilen bulgular literatür destekli olarak tartışılmış, yapılan tartışmalar sonucu öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Kültürel Zekâ, Mesleki Etik İlkeler

ABSTRACT
MASTER’S THESIS

**EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL
EDUCATION TEACHERS' CULTURAL INTELLIGENCE LEVELS AND
THEIR COMMITMENT TO PROFESSIONAL ETHICAL PRINCIPLES:
THE EXAMPLE OF İĞDIR PROVINCE**

Dilek ÇAM

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Serkan Tevabil AKA

2022, 113 page

Jury: Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA

Doç. Dr. İbrahim CAN

Dr. Öğr. Üyesi Baykal KARATAŞ

The aim of this study is to examine the relationship between physical education teachers' cultural intelligence levels and their commitment to professional ethical principles. In order to achieve this aim, the effects of some demographic characteristics on cultural intelligence levels and professional ethical principles were investigated.

Relational survey model, which is one of the general survey models frequently used in quantitative research methods, was used in the research. 162 Physical Education teachers working in the province of İğdır in the 2020-2021 academic year constitute the universe of this research. The entire universe has been reached. In the data collection, the personal information form created by the researcher and his advisor to determine the demographic variables (age, gender, marital status, professional year, education level, administrative position, place of duty and working in the province where he was born) of the physical education teachers participating in the research, Cultural Intelligence scale developed by Ang et

al. (2007) and adapted into Turkish by İlhan Çetin (2014), Aksoy (2013) and finally Arastaman (2017) and Physical Education Teachers Professional Ethical Principles scale developed by Özbek (2013) were used. SPSS statistical package program was used in the analysis of the data.

According to the arithmetic mean of the participants' Cultural Intelligence scale scores; It was determined that the cultural intelligence levels were in the range of 3.41-4.20 ($\bar{x}$ =3.64). Likewise, according to the arithmetic average of the scores of the Commitment to Professional Ethics Principles scale; It has been determined that the level of commitment to professional ethical principles is in the range of 4.21-5.00 ($\bar{x}$ =4.59). Correlation analysis was conducted to determine whether there is a relationship between the Cultural Intelligence levels of the physical education teachers participating in the research and the Levels of Commitment to Professional Ethical Principles. According to the correlation analysis; No correlation was found between the cultural intelligence levels of the physical education teachers participating in the research and their commitment to professional ethical principles.

As a result of the research, the findings related to the relationship between the cultural intelligence levels of the teachers in the study group and their commitment to professional ethical principles were discussed with the support of the literature, and suggestions were presented as a result of the discussions.

Keywords: Physical Education Teacher, Cultural Intelligence, Professional Ethical Principles

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca, benden bilgi ve deneyimlerini esirgemeyen, çalışmalarımın tamamlanabilmesi için her türlü şartı sağlayan ve bana her zaman her türlü desteği sunan çok değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Serkan Tevabil AKA 'ya teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ayrıca, bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan, maddi ve manevi olarak her daim yanımda olan, tüm zorlu süreçlerde bana sabır gösteren, hakkını asla ödeyemeyeceğim aileme, yanımda olduklarını gönülden hissettirdikleri için teşekkür ederim.

29/06/2022

Dilek ÇAM

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	4
1.1.1. Alt Problemler	4
1.2. Amaç	4
1.3. Önem.....	5
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1. Öğretmenlik Mesleği	6
2.1.1. Beden Eğitimi Öğretmenliği	8
2.2. Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleği Etik İlkeleri	10
2.2.1. Etik Kavramı	10
2.2.2. Etik Teorileri	11
2.2.3. Meslek Etiği	12
2.2.4. Eğitim-Öğretim ve Öğretmenlik Mesleğinde Etik	14
2.2.6. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri	16
2.3. Kültürel Zekâ	19
2.3.1. Kültür Kavramı.....	19
2.3.2. Kültürün Özellikleri.....	20
2.3.3. Zekâ Kavramı	21

2.3.4. Zekâ Çeşitleri	22
2.3.5. Zekâ ve Kültür Arasındaki İlişki.....	24
2.3.6. Kültürel Zekâ Kavramı	25
2.3.7. Kültürel Zekânın Boyutları.....	27
2.3.8. Kültürel Zekânın Geliştirilmesi	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Evren ve Örneklem	34
3.3. Verilerin Toplanması	34
3.4. Verilerin Analizi	35

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM.....	36
4.1. Tanımlayıcı İstatistikler (Frekans Analizlerine İlişkin Bulgular)	36
4.2. Ölçeklerin Güvenilirlik Analizlerine İlişkin Bulgular	37
4.3. Verilerin Normalliğine İlişkin Bulgular.....	38
4.4. Kültürel Zekâ Düzeyleri ve Mesleki Etik İlkelerle Bağlılık Düzeylerinin Belirlenmesine İlişkin Bulgular	39
4.5. Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular	43
4.6. Farklılık Analizlerine İlişkin Bulgular	44

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	58
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	58
5.2. Öneriler	64

KAYNAKLAR	65
------------------------	-----------

EKLER	88
--------------------	-----------

Ek 1 Kişisel Bilgi Formu	88
--------------------------------	----

Ek 2 Kültürel Zekâ Ölçeği	89
---------------------------------	----

Ek 3 Beden Eğitimi Öğretmenleri Mesleki Etik İlkeler Ölçeği	90
---	----

EK 4 Etik Kurul Kararı	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
------------------------------	----------------------------------

EK 5 Anket İzni	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
-----------------------	----------------------------------

ÖZGEÇMİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
-----------------------	---

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Demografik Değişkenlere İlişkin Frekans ve Yüzdelikler

Tablo 2. Ölçeklerin Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı

Tablo 3. Verilerin Dağılımını Gösteren Normallik Testi sonuçları

Tablo 4. Kültürel Zekâ Ölçeği ve Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Ölçeği Değerlendirme Aralıkları

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ve Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeyleri

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerine İlişkin Korelasyon Tablosu

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yıl Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İdari Görev Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Doğdukları Şehirde Çalışmaları Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kùltürel Zekânın Gelişimi

Şekil 2. Çalışmanın Modeli (Deseni)

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

<	Küçüktür
>	Büyüktür
%	Yüzdelik Değer
Ss	Standart Sapma
F	Frekans Değerleri
N	Kişi Sayısı
X	Ortalama Değer
P	Anlamlılık Düzeyi
KZÖ	Kültürel Zekâ Ölçeği
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEİBÖ	Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Ölçeği
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
TDK	Türk Dil Kurumu
Vd	ve diğerleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu kısımda araştırmanın; problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve ilgili tanımları yer almıştır.

1. GİRİŞ

Ahlaki olarak var olanın temellerini ve özünü araştıran, insanın bireysel ve toplumsal hayattaki ahlaki davranışları ile ilgili sorunları inceleyen (Akarsu, 1984) insanların karşılıklı kurduğu toplumsal ve bireysel ilişkilerin en temelinde yer alan kuralları ve değerleri iyi-kötü doğru-yanlış olarak ahlaki açıdan inceleyen felsefe dalı olarak etik (Kirel, 2000) bireylerin yaptığı işlerin ve yapılma şekillerinin doğruluk payını araştırmaktadır (Pisarenko and Pisarenko, 1973). Etiğin amacı bütün yönleri ile ahlaklı olan ile olmayanı tartışma ve ahlaki davranışların hangi ölçüde yanlış ya da doğru olduğunu belirlemektir (Yüce, 2007). Etiğin yaptırımını kişinin kendi vicdanıdır. Vicdanını dinleyen kişi toplumsal ve bireysel ilişkilerinde dengeyi büyük oranda yakalamış olur (Mocan, 2002).

Hayatın her alanında olduğu gibi mesleki anlamda da etik değerler vardır. Meslek etiği, bireyin yaptığı mesleği benimsemesi ve bu doğrultuda hareket etmesidir (Özmen ve Güngör, 2008). Etik mesleklerin kendi alanları ile ilgili bir takım eylemleri oluşturan ve bu mesleğe ait olan kişilerin bu davranış kurallarına uymasını zorunlu hale getiren, yanlış ve doğruyu birbirinden ayıran ve bu eylemlere uymayı zorunlu hale getirerek hizmet ideallerini koruyan ilkeler bütünüdür (Atak ve Gül, 2014). Çalışma disiplini uyulayabilmek, ürün kalitesini ve verimliliği artırmak, çalışan ve yönetici tatminini sağlamak için her bir mesleğe uygun mesleki etik ilkeler geliştirilmiştir (Arslan, 2012). Bütün meslek gruplarından beklenen kendi mesleği ile ilgi yerine getirmesi ve mesleki ilkelere göre hareket etmesidir (Temel, 2013). Her meslek grubu kendi mesleki etik kurallarını belirler. Bu meslek grupları ne kadar sağlam ve köklü kurallar koyarsa mesleğin etik ilkeleri de o kadar etkili olur (Durkheim, 1949).

Meslek etiği sayesinde aynı mesleği icra edenler arasında algılama ve anlama, davranış farklılıkları ortadan kaldırılarak bir standart sağlanır (Erdem ve Şimşek, 2013). Mesleki etiğin özünü, insana ve topluma saygı ilkeleri oluşturur (Yıldızeli, Çolaklar, Güneş, 2009). Meslek etiğine ne ölçüde bağlı kalınırsa o meslek dalı toplumda güven ve saygı kazanır (Öztürk, Başpınar, Çakıroğlu, 2014). Mesleğin toplumda saygınlık kazanması elbette sadece o mesleğe ait ilkelere bağlı değildir. Toplumun kültürel zekâ gibi bütün zekâ türlerini içinde barından güçlü bir zekâ algısına da sahip olması beklenilmektedir (İçli, 2001). Farklı ırk, meslek, kurum vb. özelliklere sahip bireyleri anlama hususunda kültürel zekâ önemli bir ölçüttür (Ersoy ve Ehtiyar, 2015). Kültürel zekâ, bireylerin farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olma, anlama ve kültüre uygun davranmalarını sağlayan (Thomas, 2006), soyut kavramları doğru bir şekilde kavrama, içselleştirme ve problemleri çözme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Ang et al., 2007).

Kültürel zekâ, bireyin bulunduğu ortamda kültürel üst bilişle bağlantılı olarak topluma uyum sağlamayı ve edinmiş olduğu bilgi ve becerilerin bir bütün halinde tanımlama imkânı sağlamaktadır (Thomas, Elron et al., 2008). Kültürel zekâ kişinin farklılıkları algılamasına, değerlerin ve inançların farkında olup saygı duymasına ve iletişim sağmasına olanak tanımaktadır (Ersoy, 2014). Kültürel zekâ kültür farklılıklarını anlamak ve bu farklılıkların bilincinde olup bağ kurabilme yeteneğidir (Rockstuhl and Ng, 2008). Bireyler arasında etkili iletişim kurmayı, durumlar üzerinde düşünme ve akıl yürütmeyi, olayları algılama ve etkin bir şekilde rol almayı amaçlamaktadır (Bücker et al., 2015).

Çok kültürlü bir ortamda çalışan birey diğer çalışanlarla sürekli bir iletişim halindedir ve bu iletişimin etkili bir şekilde devam etmesi için belirli bir zekâyı ihtiyaç vardır. Bu zekâ, kültürel zekâ olarak tanımlanmaktadır (Kodwani, 2012). Kültürel zekâ, çok kültürlü ortamlarla yaşayabilme, kültürlerarası etkileşimde bulunabilme ve kültürel olarak farklı olan iş gruplarındaki çalışmalarda bireysel beceriler hakkında fikir vermektedir (Van Dyne and Ang, 2005). Kültürel zekâ, bireylerin farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olma, anlama ve kültüre uygun davranmalarını sağlayan yetenektir (Thomas, 2006). Kişinin girmiş olduğu yeni bir topluma ait kültürel değerlere adapte olma becerisidir (Earley and Ang, 2003). Bu

anlamda çalışmanın konusu olan beden eğitimi ğretmenlerinin mesleklerini farklı kültürlere sahip yerlerde yapmaları onları birçok farklı kültürün içine koymaktadır. Bu farklı kültürlere adapte olmaları ise kültürel zekâ sayesinde olacaktır. Bir ğretmenin toplumun kültürünü benimsemesi ve kendini topluma ait görmesi mesleki anlamda topluma katkı sağlayacaktır. Çünkü ğretmenlerin sahip oldukları değerleri, sosyal yönelimleri, yeterlilikleri, dünyaya bakış açıları ve davranışları öğrencilerin ve içinde yer aldıkları toplumun davranışlarını ve bilgilerini etkilemektedir (Ayaz vd, 2015).

1.1. Problem

Beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?

1.1.1. Alt Problemler

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin yaş değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
2. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
3. Beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
4. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yıl değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
6. Beden eğitimi öğretmenlerinin idari görev değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
7. Beden eğitimi öğretmenlerinin görev yeri değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?
8. Beden eğitimi öğretmenlerinin doğup büyüdüğü ilde görev yapma değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki var mıdır?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaca ulaşmak için, bazı demografik özelliklerin kültürel zekâ düzeyleri ve mesleki etik ilkelerine olan etkisi araştırılmıştır.

1.3. Önem

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları daha önceki farklı araştırmalarda ayrı ayrı kullanılırken, bu araştırmada birlikte ele alınmıştır. Dolayısıyla alana bilimsel bilgi açısından katkı sağlayacak nitelikte ve orijinal bir çalışma olması açısından önem arz etmektedir.

Yapılacak çalışmayı ilgi çekici kılan temel unsur, beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları konularının ayrı ayrı ele alınmış olması fakat her iki konunun birbirine olan etkisine değinilmemiş olması bu konudaki eksikliği gidermek açısından öneme sahiptir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında bir ilişkinin olup olmadığının bilimsel olarak ortaya konulması da bu alanda öğretmen yetiştiren kurumlar ile öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili kurumların çalışmalarına önemli katkılar sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Veri toplama araçları ölçülmek istenen özellikleri ölçebilecek yeterlidir.
- Katılımcılar veri toplama araçlarındaki ifadeleri yeterli zaman ayırarak içtenlikle cevaplamışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırmada elde edilen bulgular 2020-2021 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Ölçüm araçlarının ölçüm gücü ile sınırlıdır.
- Araştırma; Iğdır'da görev yapan Beden Eğitimi öğretmenleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kültürel Zekâ: Bireyin farklı kültürel ortamlarda uygun bir şekilde davranma kabiliyetidir (Earley and Ang, 2003).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri: “Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleğe özgü genel değerler sistemi ve amaçlarını tanımlayan, dört boyut altında 32 maddeden oluşan ilkelerdir” (Özbek, 2003).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu kısımda araştırma hakkında kuramsal açıklamalar yer almıştır.

2.1. Öğretmenlik Mesleği

Eğitim, genel tanımı itibari ile bireyde davranış değişikliği yaşatma sürecidir ve bu süreçte önemli bir unsur öğretmenlerdir. Çünkü öğretmenler sınıfların yöneticisi, öğrencilerin rehberi ve öğretim programlarının uygulayıcılarıdır. Bir okul öğretmenleri olmadan hiçbir şey ifade etmez (Bursalıoğlu, 1998). Eğitim sisteminin başarısı, bu sistemi işletecek öğretmenin kalitesiyle ilişkilidir çünkü hiçbir eğitim sistemi, bu sistemi işleyecek personelin niteliğinin üzerinde hizmet veremez (Abazaoğlu, 2014).

Öğrencilerin kişisel kabiliyetlerini geliştirmelerini, milletlerine, kendilerine, insanlığa yararlı bilgi, maharet ve değerlerle yetiştirmelerini sağlayan en önemli kuvvet öğretmenlerdir (Özcan, 2011). Öğretmenler bireylerin hayatlarının ilk yıllarından itibaren ailelerinden hemen sonra karşılaştıkları ve bireylerin kişilik gelişiminde, meslek seçimlerinde ve daha birçok alanda çok önemli etkileri olan kişilerdir. Geçmişte olduğu gibi bugünde, gelecek kuşakları eğitme mesuliyeti aileler dışında öğretmenlere verilmektedir (Erkan, 2014).

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu öğretmenlik mesleğini, Devletin eğitim, öğretim ve bu alanla ilgili yönetim vazifelerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleğidir ve öğretmenler bu vazifelerini Türk Milli Eğitiminin gayelerine ve temel ilkelerine uygun olarak yerine getirmekle yükümlüdür (Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde 43).

Öğretmenlik, eğitim sektörü ile ilgili bir boyut olan ekonomik, teknolojik sosyal, bilimsel ve kültürel niteliklere sahip, uzmanlık, bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki oluşumu gerektiren, profesyonel konumda bir uğraşı alanıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). Öğretmen; en temele yani bireye ulaşan ve buradan hareketle bütün ulusu etkisi altına alabilecek çalışmalar yürüten kişidir. Bu nedenle bireyin eğitim hayatının ve ileriki yıllarda sergileyeceği başarıların esas

kaynağı öğretmenlerdir. Sahip oldukları bu önemli görev; öğretmenleri toplumda her daim kıymet görecekleri bir statüde tutmayı gerekli kılmıştır (Şenyurt, 2016).

Bütün dünyada öğretmenler ulusun en özverili ve saygın bireyleridir (Duman, 1991). Bir ulusun gelişimi büyük ölçüde öğretmenlere bağlıdır (Senthilkumaran ve Muthaiah, 2017). Öğretmenlik mesleği, öğrenmeye rehberlik etmektir ve topluma kazandırılacak bireyin yetiştirilmesinde öğretmenin önemli sorumluluklar, büyük fedakârlıklar yapması gerekmektedir (Taşpınar, 2014). Toplumun sürekli değişen düzenine ve ihtiyaçlarına göre insan eğitmek öğretmenlerin vazifesidir (Abazoğlu, 2014). Öğretmenlik; toplumdaki tüm meslek dallarından bireylerin eğitildiği ve ülkenin kalkınmasında önemli rolü olan bir meslek olarak görülmektedir (Aktürk, 2012) Çünkü toplumun kalkınmasında etkili tüm meslekleri icra edecek bireyleri öğretmenler yetiştirir. Avukat, polis, doktor, asker, mühendis, öğretmen gibi toplumun her kesiminde çalışan insan gücünü eğitenler hep öğretmenlerdir (Çelikten vd, 2005). Kısacası öğretmen mesleklerin inşaatçısı ve toplumun mimarıdır (Alkan, 2000). Bu yüzden toplumlar için en önemli meslek öğretmenliktir (Balcı, 1991; Çetin, 2001).

Gelişli (2018) Öğretmenlik mesleğinin toplumsal değerlerin inşa edilmesinde önemli birere sahip olduğunu, öğretim sürecinin bilgi aktarımı dışında yeni nesillere değer kazandırma hedefini de kapsayan bir süreç olduğunu belirtmiştir. Öğretmen kalitesi öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin başında gelmektedir (Blömeke, Olsen ve Suhl, 2016) ve kaliteli bir eğitim modeli için kaliteli öğretmen kaynaklarına ihtiyaç vardır (TEDMEM, 2014).

Öğretmen, “İnsanın mimarı, insanın kişiliğini şekillendiren bir sanatkârdır” (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Öğretmen; çocuklarla ilgilenen onların bireysel gelişimlerine fayda sağlayan önemli bir etkidir (Johnstone et al., 2000; Ayas, 2009). Aileden sonra ilk defa sınıf ortamı ile tanışan çocuklar öğretmenlerini model olarak alırlar. Öğretmenlerin kişilik özellikleri öğrencilerin kişisel gelişimlerinde önemli bir yere sahiptir (Dağ, 2010). Öğretmenlerin sahip oldukları değerleri, sosyal yönelimleri, yeterlilikleri, dünyaya bakış açıları ve davranışları öğrencilerin ve içinde yer aldıkları toplumun davranışlarını ve bilgilerini etkilemektedir. (Ayaz vd, 2015). Ergenlik ve çocukluk döneminde en etkili model olan öğretmenin sınıfta öğrencilere

öğrettikleri kadar tutum ve davranışlarıyla da öğrenciler üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğunu asla unutmaması gerekir (Oktay, 1999). Öğretmenlik mesleğinde başarı sağlayabilmek için bireyin mesleğini sevmesi ve bu mesleğin gerektirdiklerini isteyerek yapması gerekmektedir (Chakraborty ve Mondal, 2014).

Bu nedenle öğretmenlik, iyi bir eğitim görmüş uzmanlar tarafından yapılması gereken, önemli bir meslek dalı kutsal bir görevdir (Özcan, 2011)

2.1.1. Beden Eğitimi Öğretmenliği

Beden eğitimi, jimnastik, oyun, spor gibi eğitici ve öğretici ve öğretici fiziksel etkinlikleri içeren genel bir kavram olmakla birlikte aynı zamanda insanları hem zihinsel hem psikolojik hem de fiziksel anlamda geliştiren bir bilim dalıdır (Açak, 2005). Beden eğitimi, vücudun düzenli ve dengeli bir şekilde gelişimi için yapılan çalışmaların tümü ve dolaylı yoldan birtakım alışkanlıklar kazandırma, toplu çalışma ve sporda kendine güvenmekle birlikte başarı sağlama ruhu ve centilmenlik duygularını geliştirme işidir (MEB, 2000). Genel eğitimin asla vazgeçilemeyen parçası beden eğitimidir (Aracı, 2001).

Beden eğitimi dersinin genel amacı doğuştan becerilere sahip bireyleri eğitmek değil, bireylerin devinişsel, duyuşsal ve bilişsel, gelişimlerini en üst seviyeye çıkarmaktır (Tamer, 1987; Anderson, 1999). Arslan ve Altay (2009) beden eğitimi dersinin bireylerin sınıf içi davranışlarını pozitif yönde etkileyeceğini ve bütünsel gelişimlerine katkıda bulunacağını ileri sürmüşlerdir. Beden eğitimi derslerinde ilk ve öncelikli amaç çocuğun spor alanıyla ilgili bilgi düzeyini arttırmak, teknik, beslenme, sağlık, kurallar gibi konularda bilgi birikimini (Çiçek vd, 2002) ve müsabaka oyun yoluyla çocuğun sosyalleşmesini amaçlamaktadır (Tamer ve Pulur, 2001).

Vander Mars ve Trost (2009) yaptıkları çalışmada beden eğitimi dersinin çocukların psikomotor, bilişsel ve duyuşsal gelişimleri için çok önemli olduğunu, çocukların akademik başarılarına katkı sağladığını ayrıca bununla birlikte sağlıklı bireyler yetişmesine neden olduğu için sağlık sektörü ve ülke ekonomisine katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Çocukların, beden eğitimi dersinde yaptıkları etkinliklerde harcadıkları zamanın, hayatlarını gelecekte kolaylaştıracak temel bilgi ve becerileri edinmesini sağlayacağı belirtilmiştir (Barney and Deutsh, 2009).

Milli eğitimin temel ilkelerine göre beden eğitimi öğretmenleri, bireylerin fikren, ruhen ve bedenlen gelişimlerinin oluşmasında okul dışı ve okul içi sportif etkinliklerin uygulanmasını sağlayan öğretmenlerdir (Karaküçük, 1991). Dersin yapısı ve aldıkları eğitimden dolayı beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilerle etkili iletişim kuran, öğrencilere sorunların çözümünde yardımcı olan, olara bir arkadaşmış gibi davranan, neşeli ve ilgi çekici bir şekilde dersi işleyen, güven veren, anlayışlı, hoşgörülü öğretmenlerdir (Gülay, 2006). Çocukların ruhen, bedenlen, mutlu, sağlıklı, üretici birer vatandaş olarak yetişmelerinde beden eğitimi öğretmenlerine oldukça önemli sorumluluk ve görevler düşmektedir (Eker, 2001). Bireyi hem bedensel hem de bilişsel alanda geliştirmek, içinde bulundukları çevre şartlarına ve öğrencinin bireysel farklılıklarına göre öğretimi düzenlemek ve bunu uygulamak beden eğitimi öğretmenlerinin görevidir (Demirhan, 2003).

Beden eğitimi öğretmenleri, gerçekleştirdikleri etkinliklerle toplumun spordan beklentilerine, gençliğin eğitime, okulun beklentilerine ve ülkenin sporunun gelişimine olumlu bir katkıda bulunmaktadır (Pehlivan, 1991). Bedensel yönleri ile spor yapabilecek, yetenekli, okullarda eğitimleri süren çocukların, eğitimciler sayesinde, beden eğitimi ve spor dersleri kapsamında ortaya çıkarılabilmektedir (Aydemir, 2014). Bu nedenle sporun gençler tarafından aktif bir şekilde yapılmasını sağlayan, sporda uluslararası alanda başarıya ulaşılmasına katkı sağlayan ve spora yatkın bir toplum yaratılmasını sağlayan bireylerin başında beden eğitimi öğretmenleri gelmektedir (Yetim ve Göktaş, 2000). Bu açıdan bakıldığında diğer alan öğretmenlerinden farklı olarak öğretim görevlerinin yanında spor müsabakaları düzenlemek, antrenörlük gibi farklı görevleride bulunmaktadır (R.G.,1991).

2.2. Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleği Etik İlkeleri

2.2.1. Etik Kavramı

Türk Dil Kurumuna göre etik sözcüğü, farklı meslek dalları arasında kişilerin yapması ve yapmaması gerektiği davranışlardır (TDK, 2015). Etik, Yunanca “ethos” kelimesinden türetilmiştir. Yunancada ethos insanların yaşamlarını sürdürdükleri yer ile alışkanlık, görenek, gelenek ve bir bireyin yaratılış öz nitelikleri gibi anlamlar taşımaktadır (Bozkurt, 2000). Etik sözcüğü, alışkanlık, töre, görenek anlamında kullanılmakla beraber, genel olarak doğru-yanlış eylemleri tanımlayan prensipler veya kuralları işaret eder (Robbins and DeCenzo, 2007).

Etik; ahlaki olarak var olanın temellerini ve özünü araştıran, insanın bireysel ve toplumsal hayattaki ahlaki davranışları ile ilgili sorunları inceleyen (Akarsu, 1984) insanların karşılıklı kurduğu toplumsal ve bireysel ilişkilerin en temelinde yer alan kuralları ve değerleri iyi-kötü doğru-yanlış olarak ahlaki açıdan inceleyen felsefe dalı olarak tanımlanmıştır (Kirel, 2000).

Etik, bireylerin yaptığı işlerin ve yapılma şekillerinin doğruluk payını araştırmaktadır (Pisarenko and Pisarenko, 1973). Etiğin amacı bütün yönleri ile ahlaki olan ile olmayana tartışma ve ahlaki davranışların hangi ölçüde yanlış ya da doğru olduğunu belirlemektir (Yüce, 2007). Etiğin yaptırımını kişinin kendi vicdanıdır. Vicdanını dinleyen kişi toplumsal ve bireysel ilişkilerinde dengeyi büyük oranda yakalamış olur (Mocan, 2002). Bu sebepten etiğe insan ilişkilerinde nasıl davranılmasını ve bu ilişkilere nasıl yön verilmesini gösteren bir rehber olarak bakılabilir (Çıtak ve Derya Gaşkan, 2020).

Günlük hayatta “etik” ile “ahlak” kavramları birbirleri yerine kullanılmakla birlikte literatürde bu iki kavram arasında farklılıklar bulunduğu kabul görmektedir (Kayabaşı ve Tekiner, 2017; Coşkun ve Çelikten, 2020). Ahlak ve etik arasındaki en temel belirleyici faktör etiğin ahlak konusuna objektif bir gözle bakan bir felsefe dalı olmasıdır. Ahlak kötünün ve iyinin ne olduğuna karar veren ortak inanç ve değerleri, etik ise eylem ve değerlerin özünde yanlış ve doğruyu seçme düzenleme süreci olarak geçmektedir (Baudot, 2002). Ahlâk, sosyal hayat içerisinde değişen gelişen soyut ve karmaşık bir yapıyı, bir değerler sistemini içerirken; etik ahlaksal yapıya ilişkin açık ve somut kuralları içermektedir (Nuttall, 1997).

2.2.2. Etik Teorileri

Etik yargıların temelinde yer alan sebepleri ele almak, doğrunun ve iyinin ne olduğu sorularına cevap verebilmek amacıyla çeşitli teoriler ortaya çıkmıştır (Özbek, 2008). Genel anlamda etik teorilerin iki çerçeve altında toplandığı görülmektedir. Bu çerçeveler deontolojik ve teleolojik teorilerdir (Özgener, 2009). Teleolojik teorilerde eylemin ahlaki değerini belirlemede, sonuçlar önemliken, deontolojik teorilerde, eylemin sonucundan ziyade eyleme odaklanılır ve niyetler önemsenir (Frankena, 1963; Pojman, 2006). Deontolojik teoriler birden fazla ölçütten söz ederken teleolojik teorilerde en fazla sayıda insanın en çok mutluluğu gibi yalnız bir kriter göz önünde bulundurulur (Ward, 1971).

Teleolojik Teoriler

“Teleolojik” kelimesi, Yunancada amaç ya da hedef anlamına gelen “telos” sözcüğünden gelmektedir (Slote, 2001). Teleolojik teoride, mevcut olan iki birbirinden farklı seçeneklerden birini seçmek zorunda kalan kişinin kendisine en fayda sağlayacak seçeneği belirlemesi gerekir (Şen,2010). Herhangi bir eylem sonucu bu olaylardan etkilenenler adına hareket eden kişinin birey olarak özgür bir şekilde davranması önemlidir (Sayımer, 2006).

Teleolojik teorilerde görevler sonuçlara referans verir, sonuç değerler üretir (Lacey, 1996). Eğer sonuçlar iyi çıkmışsa davranışlar doğrudur, sonuçlar kötü çıkmışsa davranışlar yanlıştır veya ahlaki değildir (Retief, 2002) dolayısıyla ahlakilik, bir hareketin ahlakla ilgisi olmayan somut sonuçlarıyla ölçümlenmiş olur (Velasquez, 2010).

Bu yaklaşıma göre bireylerin kararları çok sayıda insana daha fazla fayda sağlıyorsa bu etikdir (Ay,2003). Eylemlerin sonuçları istenilen şekilde olursa o eylem ahlaki, sonuç istenilen yönde olmazsa o eylem ahlaki değildir (Hitt, 1990).

Deontolojik Teoriler

Deontoloji sözcüğünün Yunancadaki karşılığı “zorunluluk” veya “görev” olan deon sözcüğünden türetilmiştir (Desensi and Rosenberg, 1996). Kant tarafından geliştirilen bu kuram, bir davranışın ahlaki bir değere sahip olabilmesi için davranışın görev hissiyatı ve bilinci çerçevesinde yapılması gerektiğini ifade

etmektedir (Toraman, Akcan, 2003). Deontolojik etik kavramında eylemlerin yansımalarının kötü veya iyi olması önemli değildir. Etik davranış bireyin görevini yapmasını kapsar, görevin yapılmaması yanlış, yapılması doğrudur (Brazel, 1997). Deontolojik yaklaşımda ahlaki görüşlerin en iyi ifadesinin kişinin ahlaki görevlerinin idrakı ve ifası temelinde ifade edildiği görüşü hâkimdir (Spinello, 2010). Bu teori, etik kuram ve ilkelere sıkı sıkı bağlı kalınması gerektiğini temel alır (Kornblau, Starling, 2000). Bir insan ancak ahlaki prensipleri özümlediği zaman erdemli olarak kabul edilir (Özlem, 2004; Retief, 2002).

Deontoloji büyük çoğunlukla ahlaki açıdan sonuç odaklı olmayan yaklaşımları dile getirmek için kullanılır (Freeman, 2001). Deontolojistlere göre her birey bazı zorunlulukları yapmakla mükelleftir ve bu zorunluluklar yol açtığı sonuçlara bakılmaksızın yerine getirilmelidir (Karagöz, 2000). Deontolojik etik sonuçlarına rağmen bazen insanlara belli davranışları yapmayı öğütler (Slote, 2001).

Bu teoride etik eylem, insanın yerine getirmesi zorunlu sorumluluklarını içermektedir. Bu sorumluluklarını yerine getirmemeleri yanlış, getirmeleri ise doğru eylem olarak tanımlanır (Karagöz, 2000). Kişinin yapması gereken tek görevi kabul edilmiş, kökleşmiş ahlaki ölçütlere uymaktır (Desensi and Rosenberg, 1996). Bu teoride önemli olan eylemin yanlışlığı veya doğruluğu ve kişiye kazandırdıklarından ziyade, konu olan eylemin ahlaki standartlara uyup uymamasıdır (Gök, 2009).

2.2.3. Meslek Etiği

Meslek kavramı Türk Dil Kurumu tarafından, bir eğitim sonucunda alınan sistemli beceri ve bilgilere dayalı, bireylere hizmet vermek, faydalı mal üretmek ve karşılığında belirli bir ücret almak için yapılan kuralları belli iş şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2015). Bir mesleğin toplumun beklentilerine uygun yürütülmesi, böylelikle mesleki onurun korunması için konulmuş kurallara uyulması beklenir (Sazonov, 2001; Popov, 1989). İş yaşamında meslek elemanının kendisine verilen bir işi bütün özellikleri ile kavraması mesleki açıdan değerlendirerek kendisinden beklenen hizmeti mesleğinin özelliklerine uygun olarak vermesi meslek etiğinin gereklerindendir (Başpınar, Çakıroğlu, 2012).

Meslek etiği; kişilerin herhangi bir mesleği yaparken ele alması ve özümsemesi gereken (Özmen ve Güngör, 2008) bir meslek alanıyla ilgili neyin yanlış neyin doğru olduğunu belirleyen, o meslek alanıyla ilgili bir takım eylemleri oluşturan ve bu mesleğe ait olan kişilerin bu davranış kurallarına uymasını zorunlu hale getiren, uymayanları meslekten uzaklaştıran hizmet ideallerini koruyan ilkeler bütünüdür (Atak ve Gül, 2014). Meslek etiği sayesinde aynı mesleği icra edenler arasında algılama ve anlama, davranış farklılıkları ortadan kaldırılarak bir standart sağlanır (Erdem ve Şimşek, 2013). Mesleki etiğin özünü, insana ve topluma saygı ilkeleri oluşturur (Yıldızeli, Çolaklar, Güneş, 2009). Meslek etiğine ne ölçüde bağlı kalınırsa o meslek dalı toplum nezdinde o derece güven ve saygı kazanır (Öztürk, Başpınar, Çakıroğlu, 2014).

Çalışma disiplinini uygulayabilmek, ürün kalitesini ve verimliliği artırmak, çalışan ve yönetici tatminini sağlamak için her bir mesleğe uygun mesleki etik ilkeler geliştirilmiştir (Arslan, 2012). Her meslek çalışanından mesleğini yerine getirirken mesleği ile ilgili tüm bilgilere sahip olması ve bu mesleğin gerektirdiği mesleki etik ilkelere uygun davranması beklenir (Temel, 2013). Mesleki etik ilkeler, insanların yapmış olduğu davranışların toplum tarafından özümsemesi ve mesleğin saygınlığını korumak adına geliştirilmiş ilkelerdir (Yeşilyurt ve Kılıç, 2014). Dunbar'a (1998) göre bir mesleğin etik ilkelere sahip olması o meslek sahiplerinin mesleki becerilerini toplumsal ahlak ve etik ilkeler ışığında halkın faydasına olacak şekilde kullanacaklarına dair bir teminat verme işlemidir. Mesleki etik ilkeleri o meslek grubu tarafından belirlenir ve bu grup ne kadar güçlü kurulmuş ve grupta ne kadar köklü kural ve değerler yerleşmiş ise, o mesleğin etik ilkeleri de o kadar etkili olur. (Durkheim, 1949). Mesleki etik ilkelerini belirleyen ve uygulayan meslekler kendisinden hizmet alan bireylere güven sağlarken diğer yandan mesleğin uzmanlaşmasını ve özgürleşmesini sağlar (Belinova ve ark., 2017; Forster, 2012; Travers ve Rebore, 2000).

Mesleki etik kuralları evrenseldir (Popov, 1989). Dünyanın her tarafında aynı mesleği yapan kişilerin bu davranış kurallarına uygun davranmaları gereklidir (Dev, Altunsaray, Erçetin, 2003). Her mesleğin etiği evrensel olsa da o meslek grubunun ve mensubu olduğu toplumsal yapının eseridir (Öztürk, Başpınar ve Çakıroğlu, 2014).

Mesleki etik ilkelere uyulması mecburiyeti vardır ve bu mecburiyet beraberinde mesuliyet bilincini getirmektedir (İlgaz ve Bilgili, 2006).

Her bir mesleğin kendine özgü etik ilkeleri olsa da bunun yanında bazı evrensel değerler vardır. Bu değerler bütün meslekler için geçerlidir ve meslek etiğinin temel ilkeleri olarak adlandırılır (Herold, 2010). Bunlar;

- Saygı ve Hoşgörü
- Adalet
- Yeterlilik
- Dürüstlük
- Hukuka Uygunluk
- Sorumluluk
- Demokrasi

2.2.4. Eğitim-Öğretim ve Öğretmenlik Mesleğinde Etik

Eğitim sürecinin en önemli kısmını okullar oluşturmaktadır ve eğitim hizmetini verme sorumluluğunu kamu görevlileri üstlenmiştir (Fidan, 2012). Bir ülkede, yeni kuşakların yapıcı, yaratıcı ve verimli birer meslek sahibi, vatanına karşı görevlerinin bilincine varmış bireyler olarak yetiştirilmesinden öğretmenler sorumludur (Özyürek, 1981). Bu bakımdan öğretmenlik insan ilişkilerinin çok yoğun bir şekilde yaşandığı, ahlaki sorumlulukların üst düzeyde olduğu etik bir meslek dalıdır (Şentürk, 2009) çünkü öğretmenlik, sadece bilgi aktarımını sağlamak değil, yeni kuşaklara yüksek evrensel ve toplumsal değerleri benimsemeleri, tanımaları hatta bunları geliştirme yeterliliği kazandırmayı amaçlayan bir meslek dalıdır (Aydın, 2003). Kuçuradi'e göre (1988) eğitim, insan olma bilgisinin etik değerler doğrultusunda insana, öğretmenler tarafından aktarılmasıdır.

Öğretmenlik mesleğinde etik; öğretmenlik mesleğini uygularken, toplum öğrenciler ve meslektaşları ile olan ilişkilerde uyulması gereken ilkeler ve kurallar yerine getirilmesi gereken sorumluluklar bütünüdür (Erdem ve Şimşek, 2013). Öğretmenlik meslek etiği, bir öğretmende olması gereken erdem ve değerleri içerir (Tirri, Toom, Husu, 2013). Aybek ve Karataş'a göre (2016) öğretmenlerde bulunması istenen etik davranışlar; saygı, hoşgörü, güvenilirlik, sabırlı olma,

kurallara uyma, kendini geliştirme, eşitlik, örnek olma, ahlak, sempatiklik, dürüstlük adalettir. Ayrıca Aristoteles'in ünlü üçlüsünde de (logos, pathos ve ethos) aktardığı gibi kaliteli eğitim, davranışlarıyla öğrencilerine model olmak ve toplum içinde etik eylemler sergilemek öğretmenlik mesleği etiğinin öğretmenlere yüklemiş olduğu temel sorumluluklardır (Migunov, 2008)

Öğretmenlik mesleğini icra eden bireylerin, öncelikli olarak kendilerinin bireysel ve mesleki açıdan sahip olduğu etik değerlerin oluşturduğu bir değer sisteminin olması ve bu amaç doğrultusunda eylemler ortaya çıkarmaları gerekmektedir (Coşkun, 2016). Öğretmenler plan yaparken, öğretim etkinliklerini yürütürken, eylemlerini gözler önüne sererken kriter olarak kullandıkları değerlerini bilinçsiz veya bilinçli bir şekilde öğrencilerine aksettirirler (Dale, 1994; Mariani, 1999; Sarı, 2007; Veugeliers, 2000; Welton and Mallan, 1999; Yüksel, 2002). Aydın'a (2011) göre öğretmen, öğrencilerine her anlamda olduğu gibi yaşama biçimi ile de "ahlâki bir model" dir. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde ideal yetişkin modeli olan öğretmenin, sınıfta öğrettikleri kadar genel tutum ve davranışlarının da öğrenciler üzerinde etkili olacağını unutmamak gerekir (Oktay,1991). Öğretmenlerin hal, hareket, davranış ve konuşma şekilleri dikkat çekmekte bu yüzden öğretmenlik meslek etiği olgusu da önem arz etmektedir (Pehlivan, 1998). Bu nedenden dolayı öğrencilerin değer gelişiminde öğretmenlerin örnek bir rol model olmaları önemlidir (Can, 2008; Çengelci, 2010; Dale, 1994). Burada görev yapan öğretmenlerin etik davranışlar göstermesi, öğrenci davranışlarının istenilen şekilde gelişmesinde büyük öneme sahiptir (Helvacı, 2010). Etik davranışlar sergilemeyen bir öğretmenin, öğrencilerinden etik davranışlar sergilemelerini beklemesi mümkün değildir (Koç, 2010).

Eğitimde meslek ahlâkı öğretmenlikten beklenen davranış ve tutumları belirleyen ilke ve standartlar bütünüdür (Yıldırım, 2005). Her meslekte olduğu gibi gelecek nesilleri yetiştiren öğretmenlik mesleğinde de milli ve evrensel ahlâk kurallarının olduğu belirtilmektedir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Seghedin'e (2014) göre öğretmenlik iki ya da daha fazla bireyin karşılıklı etkileşimi ile gerçekleştiğinden ve öğretmenler belli bir hedef doğrultusunda diğer bireylerde davranış değişikliğine odaklandıklarından mesleklerini belli etik ilkeler

doğrultusunda yapmaları gerekir. Bir öğretmenin branşı ne olursa olsun etik ilkeler doğrultusunda hareket etme zorunluluğu vardır ve bu konudaki sorumluluklarının neler olduğunu çok iyi bilmesi gerekmektedir (Erdem ve Şimşek 2013). Aydın (2019) öğretmenlik mesleği etik ilkelerini;

- Dürüstlük,
- Hizmette sorumluluk,
- Kaynakların etkili kullanımı
- Profesyonellik,
- Sürekli gelişme,
- Sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması,
- Saygı,
- Adalet,
- Tarafsızlık,
- Yolsuzluk yapmama,
- Mesleki bağlılık,
- Eşitlik,
- Doğruluk ve güven şeklinde sınıflandırmıştır.

Öğretmen meslek etiği ilkelerinin temel amacı, öğretmenlerin karşılaştıkları etik ikilemleri çözmelerine yardımcı olmak, meslek üyelerini yönetmelik ve yasalara uygun davranmalarını sağlamak, öğretmenlik mesleğini korumaktır (Campbell, 2000). Tüm meslek gruplarında olduğu gibi öğretmenler için de ortaklaşa belirlenen etik ölçün ve ilkeler hakkındaki farkındalık, bu ilkeleri sağduyulu bir şekilde meslek yaşamına uyarlama öğretmenlik mesleğinin kalitesini de artıracak ve öğretmenleri mesleklerinde daha da profesyonel yapacaktır (Strike, 1990; VongalisMacrow, 2007; Campbell, 2008).

2.2.6. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkeleri

Beden eğitimi öğretmenleri gerek okulda gerekse spor müsabakalarında öğrencilerine kazandırmaları gereken değerlerde etik kararlar almakla karşı karşıyadır (Harrison and Blakemore, 1992). Beden eğitimi öğretmenlerinin vazifelerini yerine getirirken verilen hizmetin niteliğini yükseltmek, hizmet ideallerini korumak ve meslek içi rekabeti düzenlemek için beden eğitimi

öğretmenlerine özgü mesleki etik ilkelerin belirlenmesine ihtiyaç vardır ve beden eğitimi öğretmenlerinin bu mesleki etik ilkelere uymaları beklenir (Özbek, 2003).

Yerli ve yabancı literatürden derlenerek, beden eğitimi öğretmenlerinin mesleğe özgü genel değerler ve amaçlarını tanımlayan, dört boyut altında otuz iki maddeden oluşturulan mesleki etik ilkeler şu şekilde belirtilmiştir (Resick et al., 1975; Pehlivan, 1998; Travers and Robero, 2000; Özbek, 2003).

Beden eğitimi öğretmenleri;

A- Sorumluluk

1. Öğrenci başarısını nesnel(yansız) olarak değerlendirmelidir.
2. Öğrencilerinin sağlığına ve güvenliğine sportif başarıdan daha fazla önem vermelidir.
3. Özürlü öğrencilerin derse katılımını sağlamak için onlara özel ilgi göstermelidir.
4. Öğrencilerinin doğru davranışını ödüllendirmelidir.
5. Öğrencilerinin ders içinde görüşlerine değer vermelidir.
6. Sporcu öğrencilerinin transferinde kendi çıkarını gözeterek aracılık yapmamalıdır.
7. Beden eğitimi dersini genel eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olarak görmelidir.
8. Ders ve antrenman saatlerine kendisinin ve öğrencilerinin uymasına özen göstermelidir.

B- Saygı

1. Müsabakalara katılacak sporcu öğrencilerin diğer derslerini aksatacak uygulamalardan kaçınmalıdır.
2. Rakip okul takımının sporcu ve antrenörlerini küçük düşürücü konuşmalar yapmamalıdır.
3. Kulüp transferlerinde sporcu öğrencilerinin eğitimini ve sağlığını dikkate almalıdır.

4. Meslektaşlarıyla olan ilişkilerinde saldırgan ve kırııcı davranmamalıdır.
5. Öğrencilerine hakaret etmemelidir.

C- Profesyonellik

1. Şampiyon olmak ve yarış kazanmaktan çok eğitim ve sağlığa önem verir.
2. Meslektaşlarıyla işbirliği ve dayanışma içinde olmalıdır.
3. Öğrencilerine şiddete dayalı bir saldırıda bulunmamalıdır.
4. Derslerinde öğrencilerde ortaya çıkabilecek bedensel rahatsızlık, susuzluk ya da halsizlik gibi durumlarda gerekli önlemleri alır.
5. Okulun araç gereç ve tesislerinden bütün öğrencilerin eşit yararlanmasını sağlamalıdır.
6. Sporda dürüstlüğü kazanmaya tercih etmelidir.
7. Öğrencilerine derslerinde hoşgörülü davranmalıdır.
8. Öğrenci başarısını değerlendirirken yalnızca fiziksel yetenekleri değil öğrencilerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini de dikkate almalıdır.
9. Sporda disiplini, kazanmaya tercih etmelidir.
10. Notu bir baskı aracı olarak kullanmamalıdır.
11. Okulun olanaklarını bir grup öğrenciye tanımaktan çok, bütün öğrencileri spor etkinlikleri içine sokan, çalışmalara yer vermelidir.
12. Müsabakalarda başarısız olan sporcu öğrencilere anlayış göstermelidir.
13. Mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının mesleki bilgi ve deneyim kazanmalarına yardımcı olmalıdır.
14. Müsabakalarda kaybetmeyi, kazanmak gibi doğal kabul etmelidir.

D- Dürüstlük

1. Sporcu öğrencilerinin sağlığını tehlikeye atacak test, ölçüm ya da ilaç denemesi yapılmasına izin vermemelidir.
2. Sınıf ortamında tartışılan dinsel, politik ve etnik konuları sır olarak saklamalıdır.
3. Sporcu öğrencilerini küçük düşürücü konuşmalar yapmamalıdır.
4. Sporcu öğrencilerinin sağlığını tehlikeye atacak antrenman yaptırmamalıdır.
5. Öğrencileriyle ilgili özel bilgileri sır olarak saklamalıdır.

2.3. Kültürel Zekâ

2.3.1. Kültür Kavramı

Kültür kelimesinin kökeni Latince ‘colere’ fiiline dayanmaktadır. Colere; işlemek, inşa etmek, eğitmek gibi çeşitli anlamları içermektedir. (Williams, 1976; Mejuyev, 1987; Özlem, 2000). Sosyal bilimlerde kültür ilk kez Taylor tarafından tanımlanmıştır. Taylor kültürü, toplumun üyesi olarak yaşayan bireylerin sanat, yetenek, gelenek, bilgi ve inanç alışkanlıklarının oluşturduğu karmaşık bir bütün olarak tanımlamıştır (Güvenç, 1974).

Kültür Bir toplumun yaşam şeklini belirleyen birikimli olarak devam eden yaşam şeklidir (Emekli, 2006).

Bir zihinsel süreç olan kültür, ailede başlayıp, eğitim hayatında ve çalışma yaşamında gelişir ve sosyal hayata eklenir (Hofstede, 1980). Bir toplumun kimliğini kültür oluşturur ve toplumu diğer toplumlardan ayırır. Bir çeşit toplumun yaşatış biçimi ve düşünce tarzıdır (Öğüt, 2010). Sosyolojide kullanılan tanımıyla kültür kavramı, toplumda yaşayan kişilerin veya grupların yaşam biçimleri ile ilgili, giyimden evliliğe, aile ilişkilerinden çalışma kalıplarına, dinsel törenlerden boş zaman etkinliklerine kadar tüm rutinleri içermektedir (Özhan, 2006; Giddens, 2005). Kültür, bizim oluşturduğumuz ve bizi oluşturan bir yapı olarak düşünülmelidir (Banks ve Mcgee, 2010). Sonuçta, kültür bir gruba veya kategoriye özgüdür sosyal çevre yoluyla öğrenilir ve genler yoluyla miras alınmaz (Hofstede ; Hofstede; Minkov, 2010).

Kültür; toplumları, o toplumları oluşturan ve içinde yaşayan bireyleri büyük ölçüde etkileyen bir kavramdır (Yeşil, 2010). Güvenç kültürü, toplumu oluşturan insanın yaparak yaşayarak öğrendiği, kendinden sonrakilere aktardığı manevi ve maddi her şeyi kapsayan karmaşık bir bütündür (Güvenç, 2002). Kültür, tabiatta kendiliğinden var olanlara karşılık, insan eliyle oluşturulmuş her şeydir (Güvenç, 1970).

Kültür kavramı genel olarak manevi kültür ve maddi kültür olarak iki gruba ayrılır (Uysal, 2017).

- Manevi Kültür: Kültüre ait ve somut olarak görülemeyen, soyut bir anlam ifade eden kavramlardır. Örf-adet, inançlar, değerler, davranışlar vb.
- Maddi Kültür: Bir kültüre ait öğeleri net, kolayca anlaşılabilir ve somut olarak gösterebilen araçlardan oluşmaktadır. Mimari, kıyafetler vb.

Hofstede kültürü, bireyin davranışlarını şekillendiren ve yaptıkları eserlerin, fikirlerin diğer sembolik ürünlerin oluşması ve aktarılmasıdır (Mercan, 2016). Tayeb (1992), kültürü, bir topluluk tarafından öğrenilmiş, paylaşılmış, onların maddi ve maddi olmayan yaşam tarzlarını etkileyen, tarih boyunca gelişmiş değerler, tutumlar ve anlamlar bütünü olarak tanımlamıştır. Malinowski'ye göre ise kültür: bireylerin ihtiyaçlarından ve toplu şeklinde yaşamalarından kaynaklı olarak ortaya çıkan fikir, sanat, inanç ve geleneklerin bir bütünü olarak olumu olarak tanımlar (Asanakutlu ve Safran, 2004).

Kültür kavramı, karmaşık ve geniş anlamlar içermektedir (Mutlu, 1999) ve sınırları geniş bir kavram olması nedeniyle kültüre ait tek ve genel bir tanım yapılması güçtür (Asanakutlu ve Safran, 2004). Bu yüzden herkesi tatmin edecek bir kültür tanımının yapılamayacağı söylenmiştir (Koçel, 2003).

2.3.2. Kültürün Özellikleri

Kültür için farklı tanımlar yapılsa da aslında ortak bir payda da birleşen bir takım özellikleri mevcuttur (Aksoy, 2015). Kültür bütün toplumlarda bu benzer özellikleri gösterir (Erdoğan, 1997; Güvenç, 2005; Doğan, 2007; MEB, 2011):

- Kültür toplumsaldır.
- Kültür kalıtsaldır.
- Kültür işlevseldir.
- Kültür simgeseldir.
- Kültür hem genel hem de özeldir.
- Kültür ideal ya da idealleştirilmiş kurallar sistemidir.
- Kültür yalnızca anlamlar bütünü değil aynı zamanda paylaşılan duygular bütünüdür.

- Kültür ihtiyaçları kar ılayıcı ve doyum sağlayıcı bir özelliğe sahiptir.
- Kültür etnik merkezli eğilimleri arttırma özelliği taşır.
- Kültür büyük oranda hayatı şekillendiren ve hayatın yönünü belirleyendir.
- Kültür b t nle tiricidir.
- Kültür toplumsal bir özellik taşır.
- Kültür  ğrenilir.
- Kültür kolektif bir özelliğe sahiptir.
- Kültür kapsayıcıdır.
- Kültür dinamiktir.
- Kültür s rekliidir.
- Kültür tarihseldir.

2.3.3. Zekâ Kavramı

Zekâ; karar verme, akıl yürütme ve kendini açma yeteneği olarak ilk kez Binet tarafından tanımlanmıştır (Toker vd, 1968).

Zekâ kavramı, soyut düşünme, soyut kavramları ve problemleri çözerek anlama ve akıl yürütme yeteneği, hızlı düşünme ve deneyimlerden öğrenme gibi yetenekleri sağlayan bir zihinsel yetenektir(Terman, 1944; Schmidt and Hunter, 2000;  ıkırık ı, 2008).

Zekâ, kişinin çevresine uyum sağlama ve deneyimlerden öğrenme kabiliyeti olarak tanımlanmıştır (Sternberg, 2005).Buna göre insanlar bulundukları ortama çabuk uyum sağlamaları onların zeki oldukları anlamına gelmektedir (Bacanlı, 2001).

Binet için zekâ altı özellik barındırmaktadır. Bu  zellikler (Toker vd, 1968);

1. Hüküm vermek
2. D   ncelere yön vermek ve bunların devamlılığını sağlamak.
3. Kendi kendini eleştirmek
4. Anlamak
5. Akıl yürütmek
6. D   nceyi istenilen amaç doğrultusunda kullanmak.

Zekâ, insanın çevresindeki yaşanan durumlar karşısında hızlı ve oğrulu tepki vermesi, algılama, çağrışında bulunma, imgeleme, belleme, genelleme, soyutlama, yargıda bulunma gibi işlevlerin tamamıdır (Mercan, 2016).

Wesher'e göre zekâ; bireyin olaylara bütün olarak bakabilmesi, mantık çerçevesinde değerlendirebilmesi ve çevresini etkileyebilme kapasitesidir. Starddad'a göre ise; bireyin şartlara uygun zihinsel davranışları gösterebilmesi ve davranışlarını da bu doğrultuda şekillendirebilmesidir (Ay, 2003). Sina'ya göre zekâ duyguların bir fonksiyonudur (Gürel ve Tat, 2010). Gardner (2011)'a göre zekâyı "kültürel alanda ürün verebilme ve sorunlara karşı çözüm odaklı yaklaşma yeteneği olarak tanımlamaktadır". Plato ise "hakikate ve öğrenmeye olan bağlılıktır" (Mackintosh, 2011).

Birçok farklı zekâ tanımı yapılmış olsa da genel anlamda zekâ, bilgiyi kolay yoldan elde etme ve öğrenilmiş olan bilgiyi yeni durumlar karşısında kullanabilme yeteneğidir (Gürbüz ve Yüksel, 2008).

2.3.4. Zekâ Çeşitleri

Duygusal Zekâ

1990 yılında Salovey ile Mayer duygusal zekânın ilk resmi tanımını yapmıştır (Ceballos, 2014). Sosyal zekânın bir alt dalı olarak duygusal zekâ, edinilen bilgilerin davranışlara yansıtılması ve bireyler arası ayırım yapılmaksızın duygularını anlaşılır olarak aktarması olarak tanımlanmaktadır (Mayer ve Salovey, 1993). Mayer ve Salovey' e göre duygu durumlarını yönetebilme kabiliyeti duygusal zekânın özünü oluşturmaktadır; bilişin duygulara bağlamasını sağlayan duygusal zekâdır ve duygular kişinin daha mantıklı hareket etmesini sağlamaktadır (İşmen, 2001).

Duygusal zekâ, sahip olunan duyguları hissetmek, anlamak, ayırt edebilmek ve kişinin eylemlerinde sahip olduğu bu yeteneğini etkili bir şekilde kullanmasıdır (Kasatura, 1991). Başka bir deyişle duygusal zekâ kişinin davranışlarını duygulara sayesinde akıllıca yönetmesidir (Çakar ve Arbak, 2004). Duygusal zekâ, hem kendimize hem de diğer insanlara ait duyguları görebilmemize ve anlayabilmemize katkı sağlayan zihinsel bir beceridir (Küçükakça, 2004).

Duygusal zekâ, çocuk gelişimi, kişisel gelişim, iş ve liderlik alanlarında giderek önem kazanmaktadır(Aksoy, 2013). Daniel Goleman tarafından duygusal zekâ; kişiyi motive eden, olumsuzluklar yaşanmasına rağmen kişiyi güdüleyen, duygusal süreçleri kontrol etmesini sağlayan, her türlü sıkıntıya rağmen hayatına devam etmesini sağlayan ve empati kurabilme yeteneği olarak tanımlanmıştır (Goleman, 2006).

Mayer ve Salovey (1997) göre duyguların anlaşılması, duyguların algılanması, duyguların ifade edilmesi, duyguların düzenlenmesi ve duyguların düşünce yoluyla özümsemesi” unsurlarından oluştuğu savunulmuştur.

Sosyal Zekâ

Sosyal zekâ, bireyin topluma katkı sağlama yeteneği ve becerisini dikkate alarak daha çok sosyal toplum üzerine odaklanmaktadır (Flynn, 2007).Thorndike (1920) 'e göre sosyal zekâ; insanlar arası ilişkilerde ustalıkla davranabilme yeteneği ve insanları algılama ve anlama kabiliyetidir. Marlowe (1986) sosyal zekânın birbirleriyle ilişkili fakat kısmen değişik 5 tanımı olduğunu ifade etmektedir:

1. Sosyal açıdan yararlı davranışları yerine getirmede etkililik (performansa yoğunlaşan tanım)
2. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal işlev görme örüntülerinde ortaya çıkan kişilik özelliği
3. Organizmanın hedef geliştirme ve hedefe yönelik etkinlik gösterme yetenekliliği (motivasyonel tanım)
4. Olumlu pekiştireç getirecek eylemlerde bulunma becerisi
5. Bireyin kişisel yeterlik ve başarı beklentisi (kendine yeterlik)

Walker ve Foley (1973) yaptıkları sosyal zekâ tanımında, bireylerin empati kurarak, duygularının ve düşüncelerinin anlaşılır olması, mizaç, motivasyon ve duyguları hakkında doğru yargıya varılması şeklinde tanımlanmıştır. Moss ve Hunt sosyal zekâyı, kişilerin kolay bir şekilde arkadaşlık kurabilmeleri veya kuramamalarıyla ilişkilendirmiştir. Başka insanlarla geçinebilme yeteneğini sosyal zekâ olarak tanımlamıştır(Moss and Hunt, 1927). Vernon (1933) bu tanımlamaları biraz daha geliştirerek, bireylerin birbirleri ile anlaşılır bir şekilde geçinmeleri,

duygularını aktarmaları, empati kurabilmeleri, toplumsal konular hakkında bilgiler edinmeleri ve kendi toplumdaki rahatlığını sağlamaları olarak tanımlamıştır.

Birçok çalışma sosyal zekânın yetenek, bilgileri kullanma, sözlü ve sözsüz işaretleri anlama, insanlara bilgi aktarma gibi bilişsel yeteneklerin sergilenmesi oluşunu söylemektedir (Goleman, 1995).

Kozmizki ve John(1993)'a göre 7 bileşenli sosyal zekâ boyutları şunlardır;

1. Karmaşık sosyal durumlarda sosyal sezgi ve duyarlılık
2. Diğer insanların içsel durumlarını ve ruh hallerini algılama
3. Sosyal uyum
4. Bireyler arası ilişki kurma becerisi
5. Empati kurma yeteneğine sahip olma
6. Toplumsal kuralları ve yaşam hakkında bilgi
7. Başkalarını idare etmek için gerekli sosyal teknikleri kullanma

Kültürel Zekâ

Kültürler arasındaki ilişkileri algılama ve uyum sağlama konusunda bazı kişiler başarılı olurken bazıları ise uyum sağlama konusunda zorluk çekmektedir (Ruzgis and Grigorenko, 1994; Willman et al., 1997). Bu yüzden Ang ve Earley kültürel zekâ kavramını geliştirmiştir (Aksoy, 2013). Kültürel zekâ bir bütün olarak sosyal zekâ ve duygusal zekâyı kapsamaktadır (İçli, 2001).

Earley ve Ang (2003) tarafından ortaya atılan kültürel zekâ, farklı kültürel ortamlarda, farklı kültürlere uyum sağlayabilme, adapte olma, o kültürün gerekliliklerine uygun davranabilme yeteneğidir.

2.3.5. Zekâ ve Kültür Arasındaki İlişki

Birey arasındaki ilişkinin derecesini, sınırlarını, ahlaki ve etik kurallarını ve esnekliğini belirleyen önemli bir toplumsal unsurdur (Hofstede, 2001). Zekâ kavramını büyük oranda kültürel değerler etkilemektedir. Zekâ kavramını oluşumunda kültürel farklılıklar etkili olmaktadır (Ng and Earley, 2006). Yapılan çalışmalara göre zekâ konusu kültürlere göre farklı farklı boyutlarının olduğu söylenilmektedir (Sternberg and Grigorenko, 2006). Zekânın kültürden bağımsız el

alınması eksik ve anlamsız kalmaktadır (Sternberg and Grigorenko, 2006; Sternberg and Grigorenko, 2007). Bununla birlikte Sternberg ve Grigorenko (2006)'ya göre sadece tek zekâ türü olamayacağı aynı zamanda farklı kültürlerde farklı zekâ kuramlarının olacağına dikkat çekmişler ve belli bir kültürde zekice olarak ifade edilen bir davranışın başka bir kültürde saçma olabileceğini ifade etmişlerdir. Batılı toplumlarda zeki olarak benimsenmiş davranışların başka kültürlerde delice, saçma olarak karşılanabileceğini ortaya çıkarmışlardır (Sternberg and Grigorenko, 2006). Doğu toplumunda hızlı düşünmek ve karar almak yanlış görülürken batılı toplumlarda hızlı düşünmek ve hareket etmek zekânın bir göstergesi olarak algılanmaktadır (Berry and Ward, 2006). Daha başka bir ifade ile zekâyı oluşturan etmenlerin kültürler göre farklılık göstereceğini ifade etmişlerdir (Ng and Earley, 2006). Zekâ kavramı sadece ele alındığı kültürel ortamda tam olarak açıklanabilmektedir (Sternberg and Grigorenko, 2006).

Tüm bu görüşlerden yola çıkarak zekânın, yaşanan kültüre göre şekillendiği ve bu doğrultuda ölçütler oluşturulduğu görülmektedir. Zekâyı kültüre göre araştırmak daha doğru bilgilere ulaşmada yardımcı olacaktır (Yeşil, 2010).

2.3.6. Kültürel Zekâ Kavramı

Çok kültürlü bir ortamda çalışan birey diğer çalışanlarla sürekli bir iletişim halindedir ve bu iletişimin etkili bir şekilde devam etmesi için belirli bir zekâyı ihtiyaç vardır. Bu zekâ, kültürel zekâ olarak tanımlanmaktadır (Kodwani, 2012). Farklı ırk, meslek, kurum vb. özelliklere sahip bireyleri anlama hususunda kültürel zekâ önemli bir ölçüttür (Ersoy ve Ehtiyar, 2015). Kültürel zekâ, çok kültürlü ortamlarla yaşayabilme, kültürlerarası etkileşimde bulunabilme ve kültürel olarak farklı olan iş gruplarındaki çalışmalarda bireysel beceriler hakkında fikir vermektedir (Van Dyne and Ang, 2005). Kültürel zekâ, bireylerin farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olma, anlama ve kültüre uygun davranmalarını sağlayan yetenektir (Thomas, 2006). Bireyin yeni bir kültürü özümsemesi ve uyum sağlaması olarak tanımlanmıştır (Earley and Ang, 2003).

Kültürel zekâ, kültürel bilgi pratik bir dikkat ve davranışsal beceriler bütünüdür ve tamamını kapsayan çok yönlü bir yetenektir (Thomas and Inkson, 2005). Bireyin farklı kültürlerde olan kişilerle etkili bir şekilde iletişime geçmesi, kendini

ifade etmesi ve karşısındaki kişiyi doğru bir şekilde anlama kapasitesidir (Plum, 2007). Bir başka deyişle kültürel sorunları doğru teşhis ederek en uygun çözümü üretebilmesidir (Ang et al., 2007).

Kültürü anlama, kültür hakkındaki bilgiler edinme, kültür hakkındaki düşüncelerini şekillendirme, o kültüre uygun davranışlar sergilemek için esnek ve yetenekli olmaktır (Thomas and Inkson, 2004). Earley ve Ang (2003), ayrıca ırk, etnik köken ve milliyet gibi farklılıklar kültürel zekâ üzerinde etkili olduğu kültürlerarası ilişkilerde daha etkin olmak için bireysel yeteneğe sahip olmak gerektiğini vurgulamıştır (Yeşil, 2009). Kültürel zekâ, farklı kültürlerden olan insanların bilinmeyen davranışlarını, o kültürün özelliklerine göre anlamlandırmalarıdır (Earley and Ang, 2003). Bireyin farklı toplum ve kültürleri algılaması ve yorumlamasını sağlamaktadır (Gibson and Dibble, 2008). Bulunduğu bu farklı toplumun günlük yaşamına ve iş hayatına dair ilişkilerde başarılı olması kültürel zekâ seviyesine bağlıdır (Şahin ve Gürbüz, 2012).

Bazı Kültürel zekâ özellikleri aşağıda verilmiştir (Clinton and Inkson, 2003 akt. Akdemir vd, 2016):

- Diğer kültürel norm ve kuralların kişinin kendi zihninde yerleşmesi
- Dış uyarılara karşı reaksiyon
- Diğerlerinin algılamadığı değişen kültürel ipuçlarını tanımaya, anlamaya çalışmak
- Diğer kültürel normların tanınması ve onlar hakkında daha fazla öğrenme isteğinin uyarılması
- Alternatif davranışlar içine farklı kültürel normların entegre edilmesi

Yine Triandis (2006), bireyin farklı kültürel bir ortamda başarılı bir etkileşim içerisinde olabilmesi kültürel zekânın gerekliliğine bağlamış ve kültürel zekâ farklı kültürel durumlara ayak uydurma olarak tanımlamıştır (Crowne et al., 2011). Başka bir ifadeyle kültürel zekâ farklı kültürlerde etkili çalışabilme yeteneğidir (Ang et al., 2007). Kültürel zekâ, çok kültürlü ortamlarda etkin bir şekilde hareket edebilme ve yaşam koşullarını özümse kabiliyetidir (Ang et al, 2007).

Kültürel zekâ, bireyin bulunduğu ortamda kültürel üst bilişle bağlantılı olarak topluma uyum sağlamayı ve edinmiş olduğu bilgi ve becerilerin bir bütün halinde tanımlama imkânı sağlamaktadır (Thomas, Elron et al., 2008). Kültürel zekâ kişinin farklılıkları algılamasına, değerlerin ve inançların farkında olup saygı duymasına ve iletişim sağmasına olanak tanımaktadır (Ersoy, 2014). Kültürel zekâ kültür farklılıklarını anlamak ve bu farklılıkların bilincinde olup bağ kurabilme yeteneğidir (Rockstuhl and Ng, 2008). Bireyler arasında etkili iletişim kurmayı, durumlar üzerinde düşünme ve akıl yürütmeyi, olayları algılama ve etkin bir şekilde rol almayı amaçlamaktadır (Bücker et al., 2015). Diğer bir tanıma göre; kültürel zekâ, soyut kavramları doğru bir şekilde kavrama, içselleştirme ve problemleri çözme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Ang et al., 2007).

2.3.7. Kültürel Zekânın Boyutları

Birey farklı bir kültüre hızlı adaptasyon sağlarsa aynı zamanda o kültüre ait kültürel özellikleri de hızlı kavrayarak. Bu kültürel zekânın farklı ve çeşitli davranış biçimlerinden şekillendiğini söylemektedir. Earley ve Ang (2003) çalışmasında kültürel zekânın 4 alt boyutu olduğu ortaya konulmuştur. Kültürel zekâ boyutları; üst bilişsel kültürel zekâ, bilişsel kültürel zekâ, motivasyona bağlı kültürel zekâ ve davranış bağlantılı kültürel zekâ olmak üzere dört ana başlık altında incelenmektedir. Kültürel zekânın yüksek olduğunu ancak bu dört boyutun da, birlikte uyum içerisinde kullanılmasına bağlıdır (İşçi, Söylemez ve Kaptanoğlu, 2013).

Üst Bilişsel Kültürel Zekâ

Kültürel zekânın bu boyutu, üst düzey bilişsel süreçleri kapsar (Yeşil, 2009). Üst bilişsel kültürel zekâ, kültürel tercihleri öngörerek kültürlerarası etkileşim sırasında ve sonrasında o kültüre dair zihinsel farkındalık oluşturan bir yetenektir ve (Ang vd., 2007)kültürel bilginin elde edilmesi ve kavranmasında bireyin kullandığı birtakım zihinsel süreçleri ve bu süreçlerin kontrolünü ifade etmektedir (Şahin, 2011).Üst bilişsel kültürel zekâ, bireylerin görevlerinde yüksek performans sağlamalarını ve daha etkili kararlar almalarını sağlamaktadır (Helms et al., 2014).

Kültürel zekânın kritik bir boyutu olarak bilinen bu boyut kültürler ile iletişimde bulunurken sonuçları başta bilinmese de başlangıçtan itibaren parçaları

resmetme yeteneğidir (Earley and Peterson, 2004). Üst bilişsel kültürel zekâ, bilginin depolanması, geri çağırılması ve ihtiyaç halinde kullanılma imkânı sağlamaktadır (Early and Ang, 2003). Van Dyne, Livermore gibi araştırmacılar üst bilişsel kültürel zekânın planlama, farkındalık ve kontrol etme olmak üzere üç alt boyuttan meydana geldiğini belirtmektedir (Van Dyne et al., 2012; Livermore, 2010).

Kültürel zekânın üst bilişsel boyutu, bireylerin kendi ve diğer kültürler hakkındaki zihinsel haritalarını oluşturmalarına, değerlendirmelerine ve gözden geçirmelerine imkân vererek kültürel anlayışlarının doğruluğunu artırmaktadır (Van Dyne et al., 2008). Üst bilişsel kültürel zekâ kişinin hem kendini hem de farklı kültürdeki kişilerin fikirlerini değerlendiği ve kültürel deneyimleri nasıl algılayıp anlamlandığının bilincidir (Livermore, 2011). Üst bilişsel kültürel zekâ bireyin kolaylıkla farklı bir kültüre uyumlu davranışlar göstermesine olanak sağlamaktadır (Thomas vd., 2008). Farklı bir değişle üst bilişsel kültürel zekânın gelişimine katkıda sağlayacak olan çok kültürlü deneyimlerin birikimidir (Klafehn et al., 2008).

Üst bilişsel kültürel zekâsı yüksek olan bireyler kültürel varsayımları sorgulayarak etkileşim anında ve sonrasında zihinsel modellerini geliştirirler (Yeşil, 2009; Triandis, 2006). Üst bilişsel kültürel zekâ ile stratejik düşünen kişiler kendi zihinsel süreçlerine kolaylıkla uyum sağlamak ve ikili ilişkilerinde de daha başarılı oldukları söylenebilir (Aksoy, 2015). Kültürel zekâ'nın üst (meta) biliş boyutu gelişmiş bireyler farklı kültürlerden kişilerle iletişim kurarken onların kültürel bilgilerini gözlemler ve onların kültürel tercihlerinin de farkındadırlar ve o kültürün gereklerine göre uygun olarak nasıl davranmaları gerektiğini bilirler (Early ve Ang, 2003). Bu anlamda, kültürel etkileşimde bulunan ve üst bilişsel zekâsı yüksek olan kişilerin, kültürel bilgilerini değiştirebilmek, geliştirebilmek ve kültürel önyargılardan kurtulabilmek adına diğerlerine göre daha güçlü olduğu ifade edilmektedir (Thomas, Elron, and Stahl, 2008; Ang, Van Dyne, 2008).

Bilişsel Kültürel Zekâ

Bilişsel kültürel zekâ, yeni kültürel bilgiler edinme, bilgileri kullanma ve analiz etme yeteneğidir (Helms et al., 2014). Bilişsel kültürel zekâ bireyin temel kültürel farklılıkları anlamasına ve kendisi ve karşısındaki kişilere bu farklılıkların

etkisinin ne olduğunun bilincinde olmasıdır (Livermore, 2011).Bu zekâ türü, bireylerin kültürler hakkındaki genel bilgi yapılarını ve zihinsel haritalarını ortaya çıkarmaktadır (Yeşil, 2010).Herhangi bir kültür hakkında genel bilgileri ve bilgilerin yapılarının ne olduğunu gösterir (Earley and Ang, 2003).Kültürlerarası durumlarda karar verme ve performansın temelini kültürel benzerliklerin ve farklılıkların farkında olmaya bağlıdır (Van Dyne et al., 2008).

Bilişsel boyut, yeni bir kültür içinde etkinlik göstermek için gerekli yeni zihinsel şemalar yaratabilmek için kullanılan genel bilişsel becerileri içermektedir (Earley and Ang, 2003). Bilişsel kültürel zekâ eğitim ve deneyim ile elde edilen farklı kültürlerin ve o kültürlere ait alt kültürlerinin dil, dini inanç, ekonomik, yasal, sosyal sistemler ve genel kültürel değerler ile ilgili bilgileri kapsamaktadır (Ang and Van Dyne, 2008). Bilişsel kültürel zekâ daha çok bireyin eğitim ve tecrübe yoluyla elde ettiği farklı kültürlerin norm, uygulama ve gelenekleri hakkındaki bilgileri kapsamaktadır (Yeşil, 2009) Başka bir ifadeyle kişinin kendi deneyimlerinden yola çıkarak edindiği kişisel bilgidir (Yeşil, 2009).

Bilişsel kültürel zekâsı gelişmiş olan insanların kültürlere ait farklılıkların ve benzerliklerin bilincindedirler (Köse, 2016) ve daha kolay etkileşime geçebilirler (Yeşil, 2009).

Motivasyona Bağlı Kültürel Zekâ

Yeni bir kültüre alışmak ve benimsemek isteyen bir birey bulunduğu kültürü öğrenme, bireyleri ile iletişim kurma ve kültürün özelliklerini anlama isteğine bağlıdır(Ang and Early, 2003).Motivasyona bağlı Kültürel Zekâ, Farklı kültürdeki kişiler ile iletişim kurmak isteyen bir birey dikkatini bu yöne doğru verme kapasitesini ifade etmektedir (Earley and Ang, 2003)diğer kültürlerden kişilerle etkileşimindeki açıklık ve ilgisini göstermektedir (İşçi vd, 2013) Bu kültürel zekâ boyutu güven, ilgi ve kültürlerarası çevreye uyum sağlamaya dayanmaktadır (Kiznyte et al., 2015). Motivasyonel boyut bireyin kültürel farklılıklar karşısında etkili olma isteği ve güvenidir (Livermore, 2011). Bu zekâ türünde kişilerin kendilerine olan güvenleri kültürlerarası çalışma ortamlarında etkili olarak faaliyet gösterebilmeleri ve uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktadır (İlhan ve Çetin, 2014)

Motivasyonel kapasite, hedefe ulaşmak için duygu, davranış ve bilgi kontrolü sağlamayı kolaylaştırmaktadır (Mercan, 2015). Çünkü motivasyonel kültürel zekâ kişilerdeki belirsizlik ve risk düşüncesini düşürerek hedefe ulaşma noktasında kişileri güdülemektedir (Helms et al., 2014).

Motivasyona bağlı kültürel zekâ içe yönelik motivasyon, dışa yönelik motivasyon ve öz fayda olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır (Livermore, 2010). Motivasyonel kültürel zekânın öğelerinden içe yönelik (içsel) motivasyonu, kültürel farklılıklardan keyif alma; dışa yönelik (dışsal) motivasyonu, kültürel deneyimlerden elde edilen kazanç; öz yeterliliği, kültürlerarası buluşmada bireyin etkili olabileceğine yönelik güven olarak belirtilebilir (Livermore, 2010). Motivasyona bağlı kültürel zekâda, öz-yeterlik ve içsel motivasyon önemli bir rol oynamaktadır çünkü başarılı bir kültürlerarası etkileşimde ve yeni ortamlarda bireyin ilgisi ve kendine güveni gerekmektedir (Livermore, 2011; Van Dyne et al., 2008).

Motivasyona bağlı kültürel zekâsı yüksek olan bireylerin, utanç ve pişmanlığa bağlı stres ve baskı ile daha kolay baş ettikleri savunulmaktadır (Çetin, 2014). Bu kişilerde var olan farklılıklara karşı açık olma özelliğinden dolayı enerji ve dikkatlerini kültürlerarası durumlara uyum sağlayabilmek için harcarlar ve böylece başarılı olabilmektedirler (Earley and Ang, 2003).

Bir kişinin bilişsel ve üst bilişsel kültürel bilgi zekâsının yüksek olması, etkin kültürel davranışlar sergilemesi için tek başına yeterli değildir aynı zamanda kültürel bilgiyi davranışa dönüştürmeyi sağlamak için yüksek oranda motivasyonel kültürel zekâyı da ihtiyaç duyulmaktadır (Aksoy, 2015). Motivasyona bağlı kültürel zekânın eksik olması uyum sağlama ve etkileşime girme konusunda kültürel zekâyı yansıtmayacaktır (Early and Peterson, 2004).

Davranış Bağlantılı Kültürel Zekâ

Birey davranışlarına bilişsel ve motivasyonel becerileri yansıttığı sürece kültürel zekâsı anlamlılık kazanır (Earley and Ang 2003). Farklı kültürlerle etkileşim içerisindeyken, davranışların da o kültüre uygun olması kültürel adaptasyon için gereklidir (Dilek, 2014). Bireyin, kültürel farklılığa uygun davranış gösterebilmesi için geniş bir davranış birikimine sahip olması gerekmektedir (Ang and Van Dyne,

2008). Davranış bağlantılı kültürel zekâ boyutu önemlidir çünkü sözlü ve sözlü olmayan davranışlar sosyal etkileşimin başlıca belirgin bir özelliğidir (Van Dyne et al., 2008). Davranış bağlantılı kültürel zekâ bireyin değişik kültürlerden insanlarla etkileşim halindeyken uygun hem sözlü hem de sözlü olmayan davranışları gösterme kapasitesini yansıtmaktadır(Ang and Van Dyne 2008). Davranış bağlantılı kültürel zekâ değişik durumlara uyum sağlayabilmek için esnek bir davranış repertuarına sahip olmaktır (Livermore 2011).Davranış bağlantılı kültürel zekâ, bireyin kendi özüne sadık kalarak davranışlarını farklı kültürlerin davranışlarına göre uyarlamasıdır(Livermore, 2011). Bu yönüyle kültürel zekânın pratik halidir (Ang and Van Dyne, 2008).

Davranış bağlantılı kültürel zekâ seviyesi yüksek olan kişiler etkileşim sırasındaki durum ve ortama göre davranışlarını ayarlayabilmektedir (Ang and Van Dyne, 2008). Kişiler sözlü ve sözsüz (kültüre uygun sözcükler, mimikler, jestler ve tonları vb.) yeteneklerini duruma ve ortamlara uygun bir şekilde kontrol edebilmektedir (Yeşil, 2009).Davranış bağlantılı kültürel zekâsı yüksek olan bireyler bulundukları farklı kültürel ortamlara aidiyet duygusunu vermekteler (Van Dyne and Ang, 2008; Van Dyne and Ang 2009).

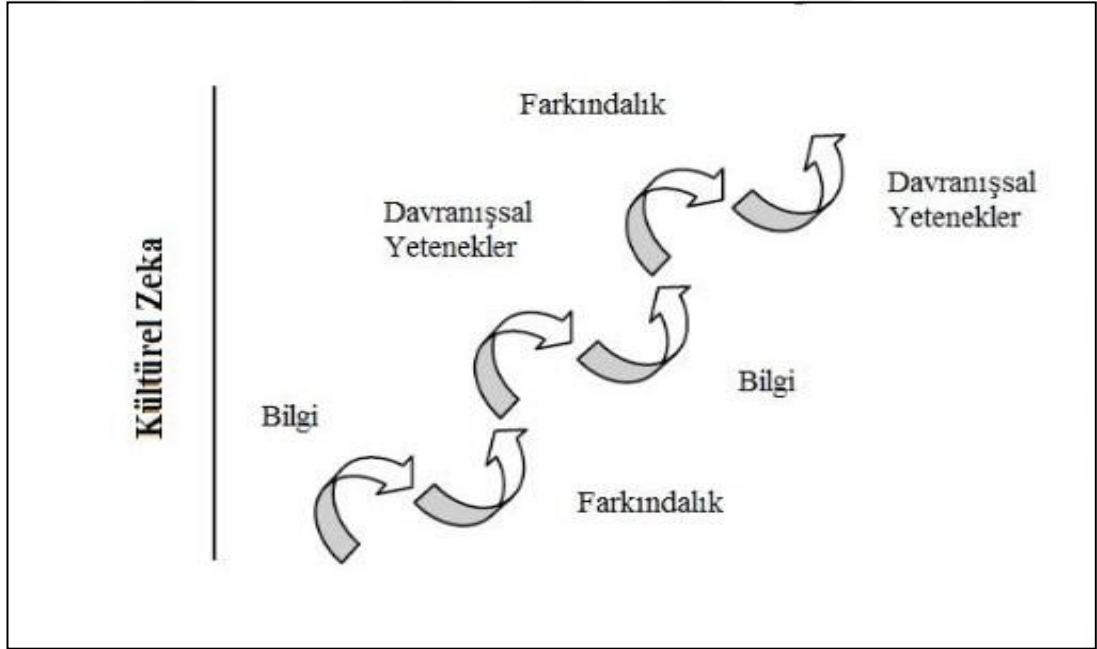
2.3.8. Kültürel Zekânın Geliştirilmesi

Hem bir öğrenme süreci hem de eğitim, çalışma ve tecrübe ile geliştirilebilir bir zekâ olan kültürel zekâ (Şahin, Gürbüz ve Köksal, 2014; Mercan, 2016c), bireyin gayret etmesi sonucu oluşan ve yaşamının daha anlamlı olmasını sağlayan ve kişinin kendi hayatına olumlu katkıları bulunan gelişmiş bir zekâ türüdür (Livermore, 2011).Bu gelişim, temel düzeyde olan bir bilgiye yeni bilgi edinmeyle farklı bakış açılarının kazandırması ve bu bilginin davranışsal beceriye dönüştürerek özümsemesini gerektirmektedir (Thomas, 2006; Thomas and Inkson, 2009). Farklı kültürel ortamlarda bulunan birey bulunduğu farklı ülkelerdeki kişileri anlamaya, tanımaya ve önyargısız değerlendirmeye çalışması kendi kültürel zekâ düzeyini geliştirmiş olur (Şahin ve arkadaşları, 2014)

Farklı kültürlerden kişilerle etkileşimde olmak ve kültürel zekânın gelişimini sağlamak alınacak bazı eğitimlerle mümkündür (Mercan, 2016b). Bunlar, örgün eğitim ve staj, dil eğitimi, eğitim amaçlı geziler ve yurtdışı deneyimleri ve

görevlendirmeleri gibi bazı temel eğitimlerdir (Thomas, 2006). Kültürel zekânın gelişimini sağlayan bir diğer özellikte toplumun genel yapısı hakkında edinilen bilgilerdir (Aksoy, 2013). Aynı zamanda kişilik özelliği olan dışadönüklük, açıklık gibi durumlarda kültürel zekânın gelişimini doğrudan desteklemektedir (Thomas ve Inkson, 2009). Bireyin kendini ve başka kültürlerin olumlu ve olumsuz yönlerini bilmesi ve hakkında edineceği bilgiler de kültürel zekâsını artırabilecek bir diğer özellik olduğu düşünülmektedir (Triandis, 2006)

Thomas kültürel zekânın gelişimini bilgi (knowledge), farkındalık (mindfulness) ve davranış (behaviour) olarak birbirini takip eden sürekli bir gelişim olarak vurgulamaktadır (Thomas, 2006).

Şekil 1. Kültürel Zekânın Gelişimi (Thomas, 2006).

Kültürel zekâ gelişiminde, eğitim kurumlarında verilen resmi eğitimden tutun türlü eğitimlere kadar bir hayli sistem olsada, deneyime bağlı öğrenmenin en etkili sistem olduğu belirtilmiştir (Thomas and Inkson, 2005).

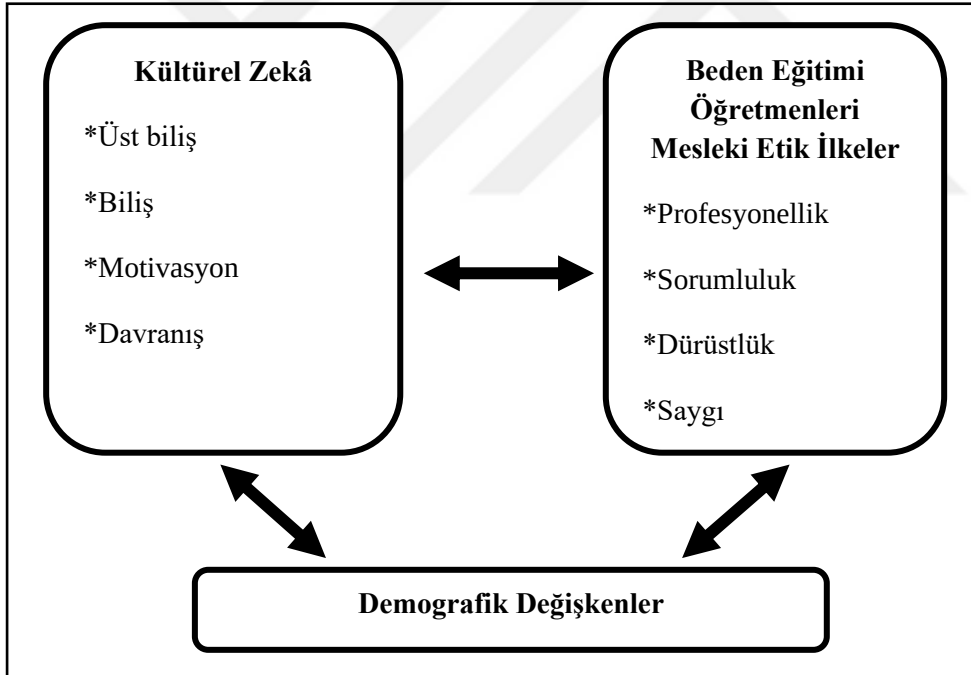
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizi konuları ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

2020-2021 eğitim öğretim yılı Iğdır ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma Nicel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan genel tarama modellerinden İlişkisel tarama modelindedir. Konu ile ilgili bilgiler yerli ve yabancı kaynakların taranması ve geliştirilen anketlerin uygulanarak ilgililerin görüşlerinden elde edilmiştir.

Şekil 2. Çalışmanın Modeli (Deseni)

3.2. Evren ve Örneklem

2020-2021 eğitim öğretim yılı Iğdır ilinde görev yapan 162 Beden Eğitimi öğretmeni bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Iğdır ilinde görev yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerine yüzyüze, ulaşılamadığı durumlarda covid 19 tedbirlerinden dolayı çevrimiçi (online) ortamında web tabanlı anket formları bir bağlantı linki ile öğretmenlere ulaştırılmıştır.

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasındaki ilişkiyi belirtmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” “Kültürel Zekâ Ölçeği” ve “Beden Eğitimi Öğretmenleri Mesleki Etik İlkeler Ölçeği” bir arada kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu araştırmacı ve danışmanı tarafından araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik değişkenlerinin (yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleki yıl, eğitim durumu, idari görev durumu, görev yeri ve doğup büyüdüğü ilde görev yapma durumu) tespit edilebilmesi için oluşturulmuştur.

Kültürel zekâ ölçeği Ang ve diğerleri (2007) tarafından geliştirmiş, İlhan Çetin (2014), Aksoy (2013) ve son olarak Arastaman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek “üst biliş”, “biliş”, “motivasyon” ve “davranış” alt boyutlarından oluşmaktadır. Üst biliş boyutunda 4 (1,2,3,4) madde, biliş boyutunda 6 (5,6,7,8,9,10) madde, motivasyon boyutunda 5 (11,12,13,14,15) madde, davranış boyutunda 5 (16,17,18,19,20) madde bulunmaktadır. Hem ölçeğin alt faktörlerinden hem de ölçeğin genelinden alınan puanların yüksek olması, yüksek kültürel zekâyı göstermektedir. Ölçek Likert tipi beşli derecelendirme ile değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin bu bölümde yöneltilen önermeleri, “Kesinlikle katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle katılıyorum” arasında yanıtlamaları istenmiştir.

Beden eğitimi öğretmenleri mesleki etik ilkeler ölçeği Özbek (2013) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek “profesyonellik”, “sorumluluk”, “dürüstlük” ve “saygı” alt boyutlarından oluşmaktadır. Profesyonellik boyutunda 14 (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14) madde, sorumluluk boyutunda 8 (15,16,17,18,19,20,21,22) madde, dürüstlük boyutunda 5 (23,24,25,26,27) madde, saygı boyutunda 5 (28,29,30,31,32) madde bulunmaktadır. Ölçek alt boyutlarından alınabilecek puanların yüksek olması, mesleki etik ilkelere katılma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek Likert tipi beşli derecelendirme ile değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin bu bölümde yöneltilen önermeleri, “Tam Uyarım, Çok Uyarım, Orta Düzeyde Uyarım, Az Uyarım, Hiç Uymam” arasında yanıtlamaları istenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır.

Ölçeklerin ve alt boyutlarının ortalamaları alınmıştır. Demografik değişkenlerin yüzde ve frekanslarını belirlemek için frekans analizleri yapılmıştır. Her bir ölçeğin ve alt boyutlarının güvenilirliklerine bakılmıştır. Normallik testi yapılmıştır ve dağılımın normal dağılmadığı tespit edilmiştir bu yüzden analizlerde non-parametrik testler tercih edilmiştir. Araştırmaya katılanların kültürel zekâ düzeyleri ile meslek etiği ilkeleri puan ortalamaları tespit edilmiştir. Korelasyon analizi ile kültürel zekâ ve alt boyutları ile meslek etiği ilkeleri ve alt boyutları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Daha sonra ise cinsiyet, yaş, medeni durum, idari görevi olup olmaması, mesleki yıl, eğitim durumu, görev yeri, doğduğu ilde çalışıp çalışmaması gibi demografik değişkenler ile kültürel zekâ ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeklerinin farklılık analizleri yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu kısmında verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öncelikli olarak demografik değişkenlere ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımını gösteren tanımlayıcı istatistikler daha sonra ise ölçeklerin güvenilirlik ve geçerliliklerini gösteren analiz sonuçları ve son olarak da farklılıklara ilişkin bulgular verilmiştir.

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler (Frekans Analizlerine İlişkin Bulgular)

Bu kısımda demografik değişkenlere ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Değişkenlere İlişkin Frekans ve Yüzdelikler

Demografik Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	52	32,1
	Erkek	110	67,9
Yaş	29 Yaş ve Altı	42	25,9
	30-33 Yaş Arası	48	29,6
	34-37 Yaş Arası	40	24,7
	38 Yaş ve Üzeri	32	19,8
Medeni Durum	Bekâr	55	34,0
	Evli	107	66,0
Mesleki Yıl	0-5 Yıl Arası	41	25,3
	6-15 Yıl Arası	107	66,1
	16 Yıl ve Üzeri	14	8,6
Eğitim Durumu	Lisans	151	93,2
	Lisansüstü	11	6,8
İdari Göreviniz Var mı?	Evet	41	25,3

	Hayır	121	74,7
	Köy	33	20,4
Görev Yeriniz	İlçe	45	27,8
	Şehir	84	51,9
Doğduğunuz İlde mi Çalışıyorsunuz?	Evet	125	77,2
	Hayır	37	22,8
Toplam		162	100

Tablo 1' e göre; araştırmaya katılan personelin 52' sinin (% 32,1) kadın, 110'unun (%67,9) erkek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların 42' sinin (% 25,9) 29 yaş ve altı, 48' inin (% 29,6) 30-33 yaş arası, 40' ının (% 24,7) 34-37 yaş arası ve 32' sinin (% 19,8) 38 ve üzeri yaşta olduğu tespit edilmiştir. Yine analiz sonuçlarına göre katılımcıların 55' inin (% 34,0) bekâr, 107' sinin (% 66,0) ise evli olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların 41' inin (% 25,3) mesleki tecrübesinin 5 yıldan az olduğu, 107' sinin (%66,1) 6-15 yıl arasında, 14' ünün (% 8,6) ise 16 yıl ve üzerinde mesleki tecrübeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin 151' i (% 93,2) lisans, 11' i (% 6,8) lisansüstü eğitime sahip iken, 41' inin (% 25,3) idari görevi bulunmaktadır. Katılımcıların 33' ü (% 20,4) köy, 45' i (27,8) ilçe ve 84' ü (% 51,9) şehirde görev yaparken, 125' inin (% 77,2) ise doğduğu şehirde görev yaptığı tespit edilmiştir.

4.2. Ölçeklerin Güvenilirlik Analizlerine İlişkin Bulgular

Ölçeklerin güvenilirliğini hesaplamak için iç tutarlılık testi olan Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır.

Hesaplanan katsayı 0 ile 1 arasında değer alır. Söz ettiğimiz gibi 0-1 arasında değer alan katsayı ile $0 \leq \alpha \leq 0,5$ ise güvenilir değil, $0,5 \leq \alpha \leq 0,6$ ise düşük güvenilir, $0,6 \leq \alpha \leq 0,7$ ise kabul edilebilir derece güvenilir, $0,7 \leq \alpha \leq 0,9$ ise iyi derecede güvenilir, $\alpha > 0,9$ ise çok iyi derecede güvenilir, şeklinde ölçeğin güvenilirliği yorumlanır (Astar ve Güriş, 2015:282-283).

Tablo 2. Ölçeklerin Cronbach Alpha Güvenilirlik Katsayısı

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cronbach Alpha
Kültürel Zekâ Ölçeği	,961
- Üst Biliş	,846
- Biliş	,930
- Motivasyon	,949
- Davranış	,880
Mesleki Etik İlkeler Ölçeği	,981
- Profesyonellik	,957
- Sorumluluk	,926
- Dürüstlük	,902
- Saygı	,944

Tablo 2' ye göre; Kültürel Zekâ ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı ,961, Mesleki Etik İlkeler ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı ise ,981 çıkmıştır. Bu da ölçeklerin çok iyi derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde her iki ölçeğin de alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları çok iyi derecede güvenilir aralığında çıkmıştır.

4.3. Verilerin Normalliğine İlişkin Bulgular

Verilerin nasıl bir dağılım gösterdiğini belirlemek amacıyla normallik testi yapılmıştır.

Tablo 3.Verilerin Dağılımını Gösteren Normallik Testi Sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	p	Statistic	df	p
Kültürel Zekâ Ölçeği	,180	162	,000	,879	162	,000
- Üst Biliş	,193	162	,000	,849	162	,000
- Biliş	,096	162	,001	,945	162	,000
- Motivasyon	,211	162	,000	,833	162	,000
- Davranış	,143	162	,000	,941	162	,000
Mesleki Etik İlkeler Ölçeği	,242	162	,000	,650	162	,000
- Profesyonellik	,226	162	,000	,698	162	,000
- Sorumluluk	,251	162	,000	,671	162	,000
- Dürüstlük	,295	162	,000	,623	162	,000
- Saygı	,300	162	,000	,613	162	,000

Tablo 3’ de verilen normallik testi sonuçlarına göre; $p < 0,05$ olduğundan verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir.

4.4. Kültürel Zekâ Düzeyleri ve Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeylerini ve mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerini belirlemek için ortalamalardan faydalanılmıştır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek, aritmetik ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0, 80 olarak bulunmuştur. [Puan Aralığı= (En Yüksek Değer-En Düşük Değer)/5= (5-1)/5= 0, 80]. Bu değer cevap kodlarının en düşüğü olan 1, 00’e ve ardışık olarak sonraki değerlere eklenerek ortalamaları değerlendirme aralıkları elde edilmiştir (Çınar ve Dursun, 2012).

Buradan hareketle kültürel zekâ ölçeği ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği aritmetik ortalamaları değerlendirme aralıkları Tablo 4’ deki gibi oluşturulmuştur.

Tablo 4. Kültürel Zekâ Ölçeği ve Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Ölçeği Değerlendirme Aralıkları

Aralık	Aralığın Değeri
1, 00-1, 80	Çok Düşük
1, 81-2, 60	Düşük
2, 61-3, 40	Orta
3, 41-4, 20	Yüksek
4, 21-5, 00	Çok Yüksek

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ve Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeyleri

Ölçekler	$\bar{x}$	N	ss
Kültürel Zekâ	3,64	162	0,892
Mesleki Etik İlkelere Bağlılık	4,59	162	0,583

Tablo 5' e göre; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kültürel Zekâ ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; kültürel zekâ düzeylerinin 3,41-4,20 aralığında olduğundan ($\bar{x}$ =3,64) yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde Mesleki Etik İlkelere Bağlılık ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin 4,21-5,00 aralığında olduğundan ($\bar{x}$ =4,59) çok yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Demografik Değişkenler		$\bar{x}$	N	ss
Cinsiyet	Kadın	3,49	52	,884
	Erkek	3,71	110	,898
Yaş	29 Yaş ve Altı	3.54	42	,889
	30-33 Yaş arası	3.76	48	,825
	34-37 Yaş Arası	3.66	40	1,057
	38 Yaş ve Üzeri	3.56	32	,780
Medeni Durum	Bekâr	3,52	55	,804
	Evli	3,70	107	,932
Mesleki Yıl	0-5 Yıl Arası	3,38	41	1,037
	6-15 Yıl Arası	3,73	107	,845
	16 Yıl ve Üzeri	3,70	14	,661
Eğitim Durumu	Lisans	3,63	151	,889
	Lisansüstü	3,71	11	,975
İdari Göreviniz Var mı?	Evet	3,59	41	,818
	Hayır	3,66	121	,918
Görev Yeriniz	Köy	3,74	33	,872
	İlçe	3,29	45	1,007
	Şehir	3,78	84	,789
Doğduğunuz İlde mi Çalışıyorsunuz?	Evet	3,65	125	,908
	Hayır	3,61	37	,845

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Demografik Değişkenlere Göre Tanımlayıcı İstatistikleri

Demografik Değişkenler		$\bar{x}$	N	ss
Cinsiyet	Kadın	4,52	52	,578
	Erkek	4,73	110	,577
Yaş	29 Yaş ve Altı	4,61	42	,505
	30-33 Yaş Arası	4,60	48	,505
	34-37 Yaş Arası	4,58	40	,711
	38 Yaş ve Üzeri	4,54	32	,780
Medeni Durum	Bekâr	4,59	55	,513
	Evli	4,58	107	,619
Mesleki Yıl	0-5 Yıl Arası	4,48	41	,773
	6-15 Yıl Arası	4,64	107	,517
	16 Yıl ve Üzeri	4,51	14	,375
Eğitim Durumu	Lisans	4,63	151	,536
	Lisansüstü	4,03	11	,898
İdari Göreviniz Var mı?	Evet	4,54	41	,720
	Hayır	4,60	121	,532
Görev Yeriniz	Köy	4,61	33	,760
	İlçe	4,48	45	,607
	Şehir	4,63	84	,483
Doğduğunuz İlde mi Çalışıyorsunuz?	Evet	4,61	125	,577
	Hayır	4,52	37	,607

4.5. Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kültürel Zekâ düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmış.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerine İlişkin Korelasyon Tablosu

	KZÖ	Üst biliş	Biliş	Motivasyon	Davranış	MEİBÖ	Profesyonellik	Sorumluluk	Dürüstlük	Saygı
KZÖ	1									
Üst biliş	.735*	1								
Biliş	.842*	.520*	1							
Motivasyon	.804*	.541*	.585*	1						
Davranış	.826*	.569*	.589*	.595*	1					
MEİBÖ	-.037	.040	-.065	-.043	-.075	1				
Profesyonellik	-.067	.016	-.094	-.082	-.093	.949**	1			
Sorumluluk	.012	.071	-.004	-.006	-.034	.873**	.751*	1		
Dürüstlük	-.021	-.013	-.046	.015	-.094	.727**	.608*	.592*	1	
Saygı	.033	.053	.018	.000	.034	.793*	.703*	.645*	.742*	1
$\bar{x}$	3,64	3,82	3,41	3,91	3,50	1,40	1,44	1,40	1,36	1,35
ss	,892	1,027	,974	1,069	,975	,583	,593	,602	,631	,624
N	162	162	162	162	162	162	162	162	162	162

Tablo 8'deki korelasyon analizine göre; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir.

4.6. Farklılık Analizlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında cinsiyet, yaş, medeni durum, idari görevi olup olmaması, görev yeri, doğduğu ilde çalışıp çalışmaması gibi demografik değişkenler ile kültürel zekâ ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeklerinin farklılık analizlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
KZÖ	Erkek	110	87.22	9594.00	2231.000	,024*
	Kadın	52	69.40	3609.00		
Üst Biliş	Erkek	110	83.37	9171.00	2654.000	,457
	Kadın	52	77.54	4032.00		
Biliş	Erkek	110	83.89	9228.00	2597.000	,344
	Kadın	52	76.44	3975.00		
Motivasyon	Erkek	110	85.49	9404.00	2421.000	,113
	Kadın	52	73.06	3799.00		
Davranış	Erkek	110	86.95	9564.50	2260.500	,031*
	Kadın	52	69.97	3638.50		
MEİBÖ	Erkek	110	90.25	9928.00	1897.000	,001*
	Kadın	52	62.98	3275.00		
Profesyonellik	Erkek	110	90.62	9968.00	1857.000	,000*
	Kadın	52	62.21	3235.00		
Sorumluluk	Erkek	110	90.52	9957.50	1867.500	,000*

	Kadın	52	62.41	3245.50		
Dürüstlük	Erkek	110	85.15	9367.00	2458.000	,125
	Kadın	52	73.77	3836.00		
Saygı	Erkek	110	86.00	9460.50	2364.500	,055
	Kadın	52	71.97	3742.50		

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ($U=2231,000$; $p=0,024<0.05$) ve alt boyutlarından davranış alt boyutunda ($U=2260,500$; $p=0,031<0.05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Sıra ortalamalara bakıldığında erkek katılımcıların kadınlara göre kültürel zekâ düzeylerinin ve alt boyutlarından davranış alt boyutunun daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ($U=1897,000$; $p=0,001<0.05$) ve alt boyutlarından profesyonellik ($U=1857,000$; $p=0,000<0.05$) ve sorumluluk ($U=1867,500$; $p=0,000<0.05$) alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında anlamlı farkın erkekler lehine olduğu belirlenmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş ($U=2654,000$; $p=0,457>0.05$), biliş ($U=2597,000$; $p=0,344>0.05$) ve motivasyon ($U=2421,000$; $p=0,113>0.05$) alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından dürüstlük ($U=2458,000$; $p=0,125>0.05$) ve saygı ($U=2364,500$; $p=0,055>0.05$) alt boyutlarında ise cinsiyet açısından anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

		Yaş	N	Sıra Ort.	df	X ²	p	Anlamlı Fark
KZÖ	A	29 Yaş ve Altı	42	75.57	3	4,766	,190	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	85.68				
	C	34-37 Yaş Arası	40	91.68				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	70.30				
Üst Biliş	A	29 Yaş ve Altı	42	75.26	3	3,567	,312	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	91.99				
	C	34-37 Yaş Arası	40	77.63				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	78.80				
Biliş	A	29 Yaş ve Altı	42	77.08	3	7,015	,071	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	94.31				
	C	34-37 Yaş Arası	40	82.28				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	67.11				
Motivasyon	A	29 Yaş ve Altı	42	73.49	3	4,635	,201	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	78.93				
	C	34-37 Yaş Arası	40	94.64				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	79.45				
Davranış	A	29 Yaş ve Altı	42	78.44	3	2,282	,350	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	80.78				
	C	34-37 Yaş Arası	40	92.19				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	73.23				

MEİBÖ	A	29 Yaş ve Altı	42	79.42	3	1,415	,702	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	82.45				
	C	34-37 Yaş Arası	40	76.46				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	89.11				
Profesyonellik	A	29 Yaş ve Altı	42	79.25	3	1,356	,716	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	81.66				
	C	34-37 Yaş Arası	40	77.31				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	89.45				
Sorumluluk	A	29 Yaş ve Altı	42	80.02	3	2,008	,571	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	78.24				
	C	34-37 Yaş Arası	40	78.80				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	91.70				
Dürüstlük	A	29 Yaş ve Altı	42	75.29	3	3,877	,275	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	89.19				
	C	34-37 Yaş Arası	40	74.33				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	87.09				
Saygı	A	29 Yaş ve Altı	42	74.93	3	3,778	,286	Yok
	B	30-33 Yaş Arası	48	91.00				
	C	34-37 Yaş Arası	40	76.56				
	D	38 Yaş ve Üzeri	32	82.05				

Tablo 10 incelendiğinde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ($p=0,190>0,05$) ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda ($p=0,312>0,05$), biliş alt boyutunda ($p=0,071>0,05$), motivasyon alt boyutunda ($p=0,201>0,05$) ve davranış ($p=0,350>0,05$) alt boyutunda $p>0,05$ olduğundan yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı şekilde araştırmaya

katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ($p=0,702>0,05$) ve alt boyutlarından profesyonellik alt boyutunda ($p=0,716>0,05$), sorumluluk alt boyutunda ($p=0,571>0,05$), dürüstlük alt boyutunda ($p=0,275>0,05$) ve saygı ($p=0,350>0,05$) alt boyutunda $p>0,05$ olduğundan yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Medeni Durum	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
KZÖ	Evli	107	87.04	9313.00	2350.000	,036*
	Bekâr	55	70.73	3890.00		
Üst Biliş	Evli	107	82.85	8864.50	2798.500	,608
	Bekâr	55	78.88	4338.50		
Biliş	Evli	107	84.40	9030.50	2632.500	,272
	Bekâr	55	75.86	4172.50		
Motivasyon	Evli	107	87.72	9386.50	2276.500	,018*
	Bekâr	55	69.39	3816.50		
Davranış	Evli	107	86.18	9221.00	2442.000	,076
	Bekâr	55	72.40	3982.00		
MEİBÖ	Evli	107	80.41	8603.50	2825.500	,678
	Bekâr	55	83.63	4599.50		
Profesyonellik	Evli	107	80.18	8579.50	2801.500	,615
	Bekâr	55	84.06	4623.50		
Sorumluluk	Evli	107	82.58	8836.00	2827.000	,676
	Bekâr	55	79.40	4367.00		
Dürüstlük	Evli	107	80.73	8638.00	2860.000	,756
	Bekâr	55	83.00	4565.00		

Saygı	Evli	107	80.79	8645.00	2867.000	,773
	Bekâr	55	82.87	4558.00		

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ($U=2350,000$; $p=0,036<0.05$) ve alt boyutlarından motivasyon alt boyutunda ($U=2276,500$; $p=0,018<0.05$) medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Sıra ortalamalara bakıldığında evli katılımcıların bekâr katılımcılara göre kültürel zekâ düzeylerinin ve alt boyutlarından davranış alt boyutunun daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş ($U=2798,500$; $p=0,678>0.05$), biliş ($U=2632,500$; $p=0,272>0.05$) ve davranış ($U=2442,000$; $p=0,076>0.05$) alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği ($U=2825,500$; $p=0,678>0.05$) alt boyutlarından profesyonellik ($U=2801,500$; $p=0,615>0.05$), sorumluluk ($U=2827,000$; $p=0,676>0.05$), dürüstlük ($U=2860,000$; $p=0,756>0.05$) ve saygı ($U=2867,000$; $p=0,773>0.05$) alt boyutlarında ise medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Yıl Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Mesleki Yıl	N	Sıra Ort.	df	X ²	p	Anlam lı Fark
KZÖ	A 0-5 Yıl	41	70.35	2	3.86 ₀	,145	Yok
	B 6-15 Yıl	107	86.62				
	C 16 Yıl ve Üzeri	14	75.04				
Üst Biliş	A 0-5 Yıl	41	70.00	2	3.341	,188	Yok
	B 6-15 Yıl	107	85.37				
	C 16 Yıl ve üzeri	14	85.61				
Biliş	A 0-5 Yıl	41	71.65	2	3.230	,199	Yok

	B	6-15 Yıl	107	86.21				
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	74.36				
Motivasyon	A	0-5 Yıl	41	69.66				
	B	6-15 Yıl	107	87.43	2	5.125	,077	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	70.82				
Davranış	A	0-5 Yıl	41	74.18				
	B	6-15 Yıl	107	83.59	2	1.408	,495	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	86.93				
MEİBÖ	A	0-5 Yıl	41	86.50				
	B	6-15 Yıl	107	76.76	2	4.548	,103	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	103.07				
Profesyonellik	A	0-5 Yıl	41	86.40				
	B	6-15 Yıl	107	76.50	2	5.350	,069	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	105.32				
Sorumluluk	A	0-5 Yıl	41	86.29				
	B	6-15 Yıl	107	76.82	2	4.698	,095	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	103.21				
Dürüstlük	A	0-5 Yıl	41	80.10				
	B	6-15 Yıl	107	81.23	2	.321	,852	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	87.68				
Saygı	A	0-5 Yıl	41	79.96				
	B	6-15 Yıl	107	80.30	2	1.513	,469	Yok
	C	16 Yıl ve Üzeri	14	95.14				

Tablo 12 incelendiğinde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ($p=0,145>0,05$) ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda ($p=0,188>0,05$), biliş alt boyutunda ($p=0,199>0,05$), motivasyon alt boyutunda ($p=0,077>0,05$) ve davranış ($p=0,495>0,05$) alt boyutunda $p>0,05$ olduğundan

mesleki yıl değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı şekilde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ($p=0,103>0,05$) ve alt boyutlarından profesyonellik alt boyutunda ($p=0,069>0,05$), sorumluluk alt boyutunda ($p=0,095>0,05$), dürüstlük alt boyutunda ($p=0,852>0,05$) ve saygı ($p=0,469>0,05$) alt boyutunda $p>0,05$ olduğundan mesleki yıl değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
KZÖ	Lisans	151	81.67	12332.00	805.000	,865
	Lisansüstü	11	79.18	871.00		
Üst Biliş	Lisans	151	82.03	12386.00	751.000	,594
	Lisansüstü	11	74.27	817.00		
Biliş	Lisans	151	81.23	12266.00	790.000	,787
	Lisansüstü	11	85.18	937.00		
Motivasyon	Lisans	151	81.40	12291.50	815.500	,920
	Lisansüstü	11	82.86	911.50		
Davranış	Lisans	151	81.27	12271.50	795.500	,815
	Lisansüstü	11	84.68	931.50		
MEİBÖ	Lisans	151	79.80	12050.00	574.000	,087
	Lisansüstü	11	104.82	1153.00		
Profesyonellik	Lisans	151	79.63	12024.00	548.000	,068
	Lisansüstü	11	107.18	1179.00		
Sorumluluk	Lisans	151	79.95	12073.00	597.000	,112
	Lisansüstü	11	102.73	1130.00		
Dürüstlük	Lisans	151	79.50	12004.50	528.500	,032*

	Lisansüstü	11	108.95	1198.50		
	Lisans	151	79.63	12024.50		
Saygı	Lisansüstü	11	107.14	1178.50	548.500	,043*

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin alt boyutların dürüstlük alt boyutunda ($U=528,500$; $p=0,032<0.05$) ve saygı alt boyutunda ($U=548,500$; $p=0,043<0.05$) eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında bu farkın lisansüstü eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin ($U=805,000$; $p=0,865>0.05$) ve alt boyutlarından üst biliş ($U=751,000$; $p=0,594>0.05$), biliş ($U=790,000$; $p=0,787>0.05$), motivasyon ($U=815,500$; $p=0,920>0.05$) ve davranış ($U=795,500$; $p=0,815>0.05$) alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği ($U=574,000$; $p=0,087>0.05$) alt boyutlarından profesyonellik ($U=548,000$; $p=0,068>0.05$) ve sorumluluk ($U=597,000$; $p=0,112>0.05$) alt boyutlarında ise eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İdari Görev Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	İdari Göreviniz Var mı?	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
KZÖ	Evet	41	74.79	3066.50	2205.500	,289
	Hayır	121	83.77	10136.50		
Üst Biliş	Evet	41	86.12	3531.00	2291.000	,463
	Hayır	121	79.93	9672.00		
Biliş	Evet	41	77.83	3191.00	2330.000	,561

	Hayır	121	82.74	10012.00		
Motivasyon	Evet	41	73.15	2999.00	2138.000	,184
	Hayır	121	84.33	10204.00		
Davranış	Evet	41	72.98	2992.00	2131.000	,177
	Hayır	121	84.39	10211.00		
MEİBÖ	Evet	41	78.63	3224.00	2363.000	,650
	Hayır	121	82.47	9979.00		
Profesyonellik	Evet	41	77.85	3192.00	2331.000	,562
	Hayır	121	82.74	10011.00		
Sorumluluk	Evet	41	77.70	3185.50	2324.500	,539
	Hayır	121	82.79	10017.50		
Dürüstlük	Evet	41	88.99	3648.50	2173.500	,208
	Hayır	121	78.96	9554.50		
Saygı	Evet	41	84.30	3456.50	2365.500	,632
	Hayır	121	80.55	9746.50		

Tablo 14 incelendiğinde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Ölçeğinin ($U=2205,500$; $p=0,289>0.05$) ve alt boyutlarından üst biliş ($U=2291,000$; $p=0,463>0.05$), biliş ($U=2230,000$; $p=0,561>0.05$), motivasyon ($U=2138,000$; $p=0,184>0.05$) ve davranış ($U=2131,000$; $p=0,177>0.05$) alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği ($U=2363,000$; $p=0,650>0.05$) alt boyutlarından profesyonellik ($U=2331,000$; $p=0,562>0.05$), sorumluluk ($U=2324,500$; $p=0,539>0.05$), dürüstlük ($U=2173,500$; $p=0,208>0.05$) ve saygı ($U=2365,000$; $p=0,632>0.05$) alt boyutlarında idari görev değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Görev Yeri Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelerine Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Görev Yeri	N	Sıra Ort.	df	X ²	p	Anlamlı Fark
KZÖ	A Köy	33	85.30	2	8.796	,012*	B<A<C
	B İlçe	45	64.07				
	C Şehir	84	89.35				
Üst Biliş	A Köy	33	105.77	2	20.647	,000*	B<C<A
	B İlçe	45	58.09				
	C Şehir	84	84.51				
Biliş	A Köy	33	84.86	2	2.839	,242	Yok
	B İlçe	45	71.52				
	C Şehir	84	85.52				
Motivasyon	A Köy	33	83.14	2	9.605	,008*	B<A<C
	B İlçe	45	63.77				
	C Şehir	84	90.36				
Davranış	A Köy	33	78.26	2	7.967	,019*	B<A<C
	B İlçe	45	66.66				
	C Şehir	84	90.73				
MEİBÖ	A Köy	33	70.27	2	3.083	,214	Yok
	B İlçe	45	89.06				
	C Şehir	84	81.86				
Profesyonellik	A Köy	33	66.98	2	4.508	,105	Yok
	B İlçe	45	89.10				
	C Şehir	84	83.13				
Sorumluluk	A Köy	33	73.73	2	1.670	,434	Yok
	B İlçe	45	87.31				

	C	Şehir	84	81.44				
	A	Köy	33	74.61				
Dürüstlük	B	İlçe	45	95.16	2	6.054	,048*	A<C<B
	C	Şehir	84	76.89				
	A	Köy	33	77.21				
Saygı	B	İlçe	45	86.78	2	1.044	,593	Yok
	C	Şehir	84	80.36				

Tablo 15 incelendiğinde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin Kültürel Zekâ ölçeğinin ($p=0,012<0,05$) ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda ($p=0,000<0,05$), motivasyon alt boyutunda ($p=0,008<0,05$) ve davranış ($p=0,019<0,05$) alt boyutunda $p<0,05$ olduğundan görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında kültürel zekâ düzeyi ölçeği ve alt boyutlarından motivasyon ve davranış alt boyutları açısından şehirde ve köyde görev yapanların kültürel zekâ düzeylerinin ilçede görev yapanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda ise köyde görev yapanların şehir ve ilçede görev yapanlara kıyasla daha anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından biliş alt boyutunda ise görev yeri açısından herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin dürüstlük alt boyutunda ($p=0,048<0,05$) ise görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sıra ortalamalara bakıldığında ilçede görev yapan katılımcıların şehirde ve köyde görev yapan katılımcılara göre anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ($p=0,214>0,05$) ve alt boyutlarından profesyonellik ($p=0,105>0,05$), sorumluluk ($p=0,434>0,05$) ve saygı ($p=0,593>0,05$) alt boyutlarında görev yeri değişkenine göre ($p>0,05$) olduğundan anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Doğdukları Şehirde Çalışmaları Değişkenine Göre Kültürel Zekâ Düzeyleri ile Mesleki Etik İlkelere Bağlılık Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Doğduğunuz Şehirde mi Çalışıyorsunuz?	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
KZÖ	Evet	125	82.94	10367.00	2133.000	,474
	Hayır	37	76.65	2836.00		
Üst Biliş	Evet	125	83.29	10411.50	2088.500	,368
	Hayır	37	75.45	2791.50		
Biliş	Evet	125	81.08	10135.50	2260.500	,835
	Hayır	37	82.91	3067.50		
Motivasyon	Evet	125	83.27	10408.50	2091.500	,374
	Hayır	37	75.53	2794.50		
Davranış	Evet	125	82.66	10333.00	2167.000	,560
	Hayır	37	77.57	2870.00		
MEİBÖ	Evet	125	80.00	9999.50	2124.500	,452
	Hayır	37	86.58	3203.50		
Profesyonellik	Evet	125	79.39	9924.00	2049.000	,290
	Hayır	37	88.62	3279.00		
Sorumluluk	Evet	125	82.00	10249.50	2250.500	,800
	Hayır	37	79.82	2953.50		
Dürüstlük	Evet	125	79.77	9971.00	2096.000	,358
	Hayır	37	87.35	3232.00		
Saygı	Evet	125	80.54	10067.00	2192.000	,604
	Hayır	37	84.76	3136.00		

Tablo 16 incelendiğinde; Kültürel zekâ ölçeğinin ($U=2133,000$; $p=0,474>0.05$) ve alt boyutlarından üst biliş ($U=2088,500$; $p=0,368>0.05$), biliş ($U=2260,500$; $p=0,835>0.05$), motivasyon ($U=2091,500$; $p=0,374>0.05$) ve davranış ($U=2167,000$; $p=0,560>0.05$) alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği ($U=2224,500$; $p=0,452>0.05$) alt boyutlarından profesyonellik ($U=2049,000$; $p=0,290>0.05$), sorumluluk ($U=2250,500$; $p=0,800>0.05$), dürüstlük ($U=2096,000$; $p=0,358>0.05$) ve saygı ($U=2192,000$; $p=0,604>0.05$) alt boyutlarında ise katılımcıların doğdukları şehirde çalışma durumları değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde veri analizlerinden elde edilen sonuçlar ele alınarak öneriler sunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında ilişki vardır temel hipotezi sonucu yapılan analizde; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; kültürel zekâ düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği puanlarının aritmetik ortalamasına göre; mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin çok yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizine göre; araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılıkları arasında herhangi bir ilişki tespit edilememiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından davranış alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Sıra ortalamalara bakıldığında erkek katılımcıların kadınlara göre kültürel zekâ düzeylerinin ve alt boyutlarından davranış alt boyutunun daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ve alt boyutlarından profesyonellik ve sorumluluk alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında anlamlı farkın erkekler lehine olduğu belirlenmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş, biliş ve motivasyon alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından dürüstlük ve saygı alt boyutlarında ise cinsiyet açısından anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Literatür taramasında, Obuz (2009) un Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğrencilerle yaptığı çalışmada, mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında cinsiyet değişkenine göre kız öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha çok etik davranış gösterme eğiliminde olması yapılan bu çalışma ile örtüşmemektedir. Altinkurt ve Yılmaz (2011) öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmen adayları lehinde anlamlı bir farklılık göstermesi Bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Hallmon (2015), Yüksel (2018), Sims (2011), Kaçan (2018) Şen (2019), Karataş (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmalar ile kültürel zekâ ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Bu sonuçlar yapılan araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yaş değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda, biliş alt boyutunda, motivasyon alt boyutunda ve davranış alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı şekilde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ve alt boyutlarından profesyonellik alt boyutunda, sorumluluk alt boyutunda, dürüstlük alt boyutunda ve saygı alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Literatür incelendiğinde, Şen (2019) yabancı uyruklu öğrencilerle sürdürdüğü çalışmada, Konaete (2018) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, Yazar'ın (2019) kültürel zekâ ile kariyer yönetimi arasındaki ilişkiyi ortaya koyduğu çalışmada yaş değişkeni ile kültürel zekâ ve alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Bu sonuçlar yapılan bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yine Özbek (2003) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerine yönelik çalışmasında da mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında yaşa göre anlamlı bir fark çıkmaması bu çalışma ile

paralellik göstermektedir. Kebabcı (2016) havayolu personeli üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, Mercan (2016) Çok kültürlü ortamlarda kültürel zekânın kültürler arası duyarlılık ile ilişkisine yönelik çalışmasında, Karataş (2020) spor alanında çalışan akademisyenler ile yapmış olduğu çalışmada, yaş değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmesi yapılan bu çalışma ile örtüşmemektedir. Benzer şekilde Adebayo (2005) Nijeryada görev yapan polis memurları ile sürdürdüğü çalışmada, yaş değişkenine göre mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmesi yapılan bu çalışma ile örtüşmemektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından motivasyon alt boyutunda medeni durum değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı anlaşılmaktadır. Sıra ortalamalara bakıldığında evli katılımcıların bekâr katılımcılara göre kültürel zekâ düzeylerinin ve alt boyutlarından davranış alt boyutunun daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş, biliş ve davranış alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği alt boyutlarından profesyonellik, sorumluluk, dürüstlük ve saygı alt boyutlarında ise medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Literatür incelendiğinde, Kebabcı (2016) havayolu çalışanları ile sürdürdüğü çalışmada, medeni durum değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutları arasında üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış boyutlarında farklılık olduğu görülmüştür. Dolayısıyla elde edilen sonuç motivasyon boyutunda bu araştırmanın sonucuyla paralellik göstermektedir. Üst biliş, biliş ve davranış boyutlarında bu araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir. Karataş (2020) spor alanında çalışan akademisyenler ile yapmış olduğu çalışmada, medeni durum değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutları arasında üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar yapılan bu araştırmanın motivasyon

sonucuyla örtüşmemektedir. Üst biliş, biliş ve davranış boyutlarında bu araştırmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yıl değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda, biliş alt boyutunda, motivasyon alt boyutunda ve davranış alt boyutunda mesleki yıl değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı şekilde araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ve alt boyutlarından profesyonellik alt boyutunda, sorumluluk alt boyutunda, dürüstlük alt boyutunda ve saygı alt boyutunda mesleki yıl değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Literatür taraması sonrası, Yazar (2019) eğitim yöneticileri ile yapmış olduğu çalışmada, Hallmon (2015) lise öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada mesleki yıl değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık görülmemesi bu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Özbek (2003) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerine yönelik çalışmasında mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında mesleki yıl değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmaması bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Öte yandan Literatür taraması sonrası, bu çalışmanın sonucuyla çelişen çalışmalara da rastlanmıştır. Sims (2011), Yüksel (2018) yapmış oldukları çalışmalarda mesleki yıl değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutları arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Uğraş (2018) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ve mesleki motivasyon düzeylerine yönelik çalışmasında mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında mesleki yıl değişkenine göre anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin alt boyutların dürüstlük alt boyutunda ve saygı alt boyutunda eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde

farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında bu farkın lisansüstü eğitim düzeyine sahip katılımcılar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği alt boyutlarından profesyonellik ve sorumluluk alt boyutlarında ise eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Literatür taramasında, Aksoy (2013) yapmış olduğu çalışmada, eğitim durumu değişkenine göre kültürel zekâ ve alt boyutları arasında üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar yapılan bu araştırmanın sonucu ile paralellik göstermektedir. Sanlav (2021) yapmış olduğu çalışmada, eğitim durumu değişkenine göre mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar yapılan bu araştırmanın sonucu ile örtüşmemektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin idari görev değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği alt boyutlarından profesyonellik, sorumluluk, dürüstlük ve saygı alt boyutlarında idari görev değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin görev yeri değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda, motivasyon alt boyutunda ve davranış alt boyutunda olduğundan görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Sıra ortalamalara bakıldığında kültürel zekâ düzeyi ölçeği ve alt boyutlarından motivasyon ve davranış alt boyutları açısından şehirde ve köyde görev yapanların kültürel zekâ düzeylerinin ilçede görev yapanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından üst biliş alt boyutunda ise köyde görev yapanların şehir ve ilçede görev yapanlara

kıyasla daha anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Kültürel zekâ ölçeğinin alt boyutlarından biliş alt boyutunda ise görev yeri açısından herhangi bir farklılık tespit edilememiştir.

Mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin dürüstlük alt boyutunda ise görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Sıra ortalamalara bakıldığında ilçede görev yapan katılımcıların şehirde ve köyde görev yapan katılımcılara göre anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeğinin ve alt boyutlarından profesyonellik, sorumluluk ve saygı alt boyutlarında görev yeri değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

Literatür incelendiğinde, Erdoğan (2018) yapmış olduğu çalışmada, görev yeri değişkenine göre mesleki etik ilkelere bağlılık ve alt boyutları arasında herhangi bir anlamlı farklılık göstermemiştir. Bu sonuçlar yapılan bu araştırmanın dürüstlük sonucu ile örtüşmemektedir. Profesyonellik, sorumluluk ve saygı boyutlarında bu araştırmanın sonucu ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin doğdukları şehirde çalışmaları değişkenine göre kültürel zekâ düzeyleri ile mesleki etik ilkelere bağlılık düzeylerinin karşılaştırılmalarına bakıldığında kültürel zekâ ölçeğinin ve alt boyutlarından üst biliş, biliş, motivasyon ve davranış alt boyutlarında ve mesleki etik ilkelere bağlılık ölçeği alt boyutlarından profesyonellik, sorumluluk, dürüstlük ve saygı alt boyutlarında ise katılımcıların doğdukları şehirde çalışma durumları değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

5.2. Öneriler

- Bu çalışmada Iğdır ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri üzerinde çalışılmıştır. Benzer çalışma daha geniş bir evrende yapılabilir.
- Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin kültürel zekâ ve mesleki etik ilkelerine ilişkin görüşlerini derinlemesine inceleyen nitel araştırmalar yapılabilir.
- Beden eğitimi öğretmenlerine, mesleki etik ilkeler ile kültürel zekâ düzeylerinin üst seviyeye çıkarılabilmesi açısından mesleki etik ilkeler ve kültürel zekâ konuları ile ilgili kurum içi kurslar, seminerler ve sertifika programları düzenlenebilir.
- Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenleri üzerinde çalışılmıştır. Benzer çalışma farklı spor branşlarında görev yapmakta olan antrenör, spor idarecileri ve spor alanında çalışan Akademisyenler üzerinde yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abazoğlu, İ. 2014. Dünyada öğretmen yetiştirme programları ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim uygulamaları. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 9(5),1-46.
- Açak, M. 2005. Beden eğitimi öğretmeni el kitabı. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Adebayo, D. O. 2005. Gender and attitudes toward professional ethics. African Security Studies, 14(2), 93-100.
- Akarsu, B. 1984. Felsefe Terimleri Sözlüğü, İnkılâp Kitabevi, İstanbul
- Akdemir, B., Çalış, M.,Tunalılar, T. T. 2016. “Uluslararası İşgücü Pazarının Yeni Rolü: Kültürel Zekâ”, The Journal of Academic Social Science. 25 (4).
- Aksoy, Z. 2013. Kültürel Zekâ ve Çok kültürlü Ortamlardaki Rolü, Yayımlanmış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Aksoy, Z. 2015. “Kültürel Zekâ: Kültürlerarası İletişim ve Yönetimde Çağdaş Bir Yaklaşım”, Doktora Tezi, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Aktürk, A. 2012. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sürece dayalı ölçme ve değerlendirme yöntemlerini kullanabilme durumları, Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Alkan, C. 2000. “Bilimsel, Ulusal ve Evrensel Boyutlu Öğretmenlik Eğitimi.” Türkiye, Almanya Ve Kıbrıs’ta Öğretmen Yetiştirme, Ed.: Hasan Coşkun, Ctb Yayınları: Ankara.
- Altinkurt, Y. ve Yılmaz, K. 2011. Öğretmen adaylarının mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. İş Ahlakı Dergisi, 2(2), 71–88.
- Amiri AN, Moghimi SM, Kazemi M. 2010. 20Studying The Relationship Between Cultural Intelligence And Employees’ Performance. European Journal of Scientific Research 42(3): 418-427.

- Anderson, A. 1999. "The Moral Dimensions Of Teaching Physical Education", Physical Educator Indiannapolis, Winter 1999; Vol:56, Issue:1,P: 49-57.
- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templar, K. J., Tay, C., and Chandrasekar, N.A. 2007. Cultural intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation and task performance. Management and Organization Review, 3, 335–371.
- Ang, S. ve Van Dyne, L. 2008. "Conceptualization of cultural intelligence: Definition, distinctiveness, and nomological network", Handbook of Cultural Intelligence: Theory, Measurement, and Applications, Ed. Soon Ang, Linn Van Dyne, New York, M. E. Sharpe, ss. 3–15.
- Aracı, H. 2001. Öğretmenler ve Öğrenciler için Okullarda Beden Eğitimi. (3. Baskı). Nobel Yayınları, Ankara.
- Arastaman, G. 2017. "Kültürel Zekâ Ölçeğinin (KZÖ) Türk Akademisyenler Üzerinde Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması" Yükseköğretim Dergisi;8(1):1-8.
- Arslan, M. 2012. İş ve Meslek Ahlakı, Dünya ve Türkiye Örnekleri. 3. Baskı. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Arslan, Y. ve Altay, F. 2009, "Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Görüşlerinin Bazı Eğilimleri Açısından İncelenmesi", Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 11 (1), 14-23.
- Astar, M. ve Güriş, S. 2015. SPSS ile İstatistik. *Der Yayınları, Ankara.*
- Asunakutlu, T., Safran, B. 2004. "Kültürel Farklılıklardan Kaynaklanan Çatışmalara Yönelik Bir Araştırma (Marmaris Turizm Sektörü Örneği)", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 26-49.
- Atak, S., Gül, S.K. 2014. Meslek Etiği Kavramları, Adalet Yayınevi, Ankara.
- Ay, S. 2003. Okuma Stratejileri ile Çoklu Zekâ Kuramının İlişkilendirilmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ay, Ü. 2003. İşletmelerde Etik ve Sosyal Sorumluluk. Adana: Nobel Yayın Dağıtım.

- Ayas, A. 2009. The importance of teaching profession and current problems in teacher training. Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE), 10(3), 1-11.
- Ayaz, M., Oral, B., Söylemez, M . 2015. “Türkiye’de Öğretmen Eğitimi İle İlgili Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi.” İlköğretim Online, 14 (2) , 787-802.
- Aybek, B., Karataş, T. 2016. Öğretmen adaylarının etik ve mesleki etik hakkındaki görüşlerinin incelenmesi, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5(Özel Sayı), 96-108.
- Aydemir, İ. 2014. Spor Genel Müdürlüğünün Yürüttüğü Okul Sporları Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Aydın, İ. 2003. Eğitim ve Öğretimde Etik. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, İ. 2019. Eğitim ve öğretimde etik (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, İ. 2011. Öğretmenlik meslek etiği. Yayına Hazırlayan: Gönül Akçamete. Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Bir Profesyonel Olarak Öğretmen Çalıştayı. Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Bacanlı, H. 2001. Gelişim ve Öğrenme. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Balcı, A. 1991. Eğitim yönetiminde kuram ve araştırma. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24(2), 735-746.
- Banks, J., McGee, C. 2010. Multicultural Education Issues and Perspectives. USA: WILEY.
- Başpınar, N.Ö., Çakıroğlu, D. 2012. Meslek Etiği. İkinci Baskı. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Barney, D., Deutsh, J. 2009. Elementary classroom teacher's attitudes and perspectives of elementary physical education. *Physical Education*, 66(3), 114-123.
- Baudot, B. 2002. *Candles in the Dark: A New Spirit for a Plural World*, University of Washington Press, Washington
- Belinova, N. V., Bicheva, I. B., Kolesova, O. V., Khanova, T. G., Khizhnaya, A. V. 2017. Features of Professional ethics formation of the future teacher. *Revista ESPACIOS*, 38(25).
- Berry, J. W. ve Ward, C. 2006. Commentary on redefining interactions across cultures and organizations. *Group & Organization Management*, 31(1), 64-78.
- Blömeke, S., Olsen, R. V., & Suhl, U. 2016. Relation of student achievement to the quality of their teachers and instructional quality. *Teacher quality, instructional quality and student outcomes*, 2, 21-50.
- Bozkurt, V. 2000. *Küreselleşme Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar, Küreselleşmenin İnsani Yüzü*, İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım A.Ş.
- Brazel, N.E. 1997. The significance and application of informed consent. *AORN Journal*
- Brislin, R., Worthley, R. and Macnab, B. (2006). Cultural intelligence: Understanding behaviors that serve people's goals. *Group & Organization Management*, 31(1), 40- 55.
- Bursalıoğlu, Z. 1998. *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (6. Baskı.). Ankara: AÜ Eğitim Fakültesi Yayınları, No:107.
- Bücker, J., Furrer, O. and Lin, Y. 2015. Measuring cultural intelligence (CQ) A new test of the CQ scale. *International Journal of Cross Cultural Management*, 15(3), 259-284.
- Campbell, E. 2000. Professional ethics in teaching: towards the development of a code of practice. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 203-222

- Campbell, E. 2008. Preparing ethical professionals as a challenge for teacher education. In K. Tirri (Ed.), Educating moral sensibilities in urban schools (pp.3-18). Rotterdam: Sense Publishers.
- Can, Ö. 2008. Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe, Ankara.
- Ceballos, G. A. 2014. The Relationship Between Emotional İntelligence and Job Satisfaction Among Nurses at a Community Hospital Setting. Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering. 75.5.
- Chakraborty, A. & Mondal, B. C. 2014. Attitude of prospective teachers towards teaching profession. International Journal of Secondary Education, 3(1), 8-13.
- Coşkun, N. 2016. Eğitim fakültesi öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının öğretmenlik meslek etiği değerlerine ilişkin görüşleri: Mesleki etik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Coşkun, B. ve Çelikten, M. 2020. “Öğretmenlik Meslek Etiği Üzerine Gir İnceleme.” Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15(21), 686-710.
- Crowne, K. A., Phatak, A., Salunkhe, U. ve Shivarajan, S. 2011. Exploring intelligences, organizational skills and leadership in Mumbai, India. International Journal of Business, Humanities and Technology, 1(2), 45-47.
- Çakar, U., Arbak, Y. 2004. “Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekâ İlişkisi ve Duygusal Zekâ”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6/3, 23-48.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. 2005. Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 207-237.
- Çengelci, T. 2010. İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin gerçekleştirilmesine ilişkin bir durum çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Çetin, Ç. K. 2014. “Kültürel Zekâ: Uzakyol Kaptanları ve Uzakyol Birinci Zabitleri Üzerinde Bir Araştırma”, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16/2, 134-155.
- Çetin, Ş. 2001. İdeal öğretmen üzerine bir araştırma. Milli Eğitim Dergisi, 149(18.03), 2018.
- Çıkrıkçı, D. N. 2008. Zekâ konusunda ortak bilimsel sonuçlar. ABD.
- Çınar, O., & Dursun, A. 2012. Mobbing, Örgütsel Bağlılık ve İş Tatmini İlişkisi: Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesinde Yapılan Bir Alan Araştırması. *Ekev Akademi Dergisi*, 52.
- Çiçek, S. ve diğerleri 2002. Beden Eğitimi Dersinde Çeşitli Öğrenci Davranışlarının Öğrencilerin Derse Katılımındaki Önemi ve Sergilenme Sıklığı, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, VII (4), 3–14.
- Çitak, F. Ve Derya-Baskan, T. 2020. “Muhasebe Uygulamalarındaki Elektronik Gelişmelerin Muhasebe Meslek Etiğine Etkisi: Kırıkkale İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Gakış Açısı Üzerine Gir Araştırma.” 22, 249- 270
- Dağ, E. 2010. Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörler arasındaki ilişki (İzmir örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dale, T. N. 1994. Value education in American secondar school. Paper Presented at the Kutztown University Education Conference. Kutztown University of Pennsylvania.
- Demir, G. 2015. Kültürel Zekâ ve Tükenmişlik İlişkisi: Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Demirhan, G. 2003. Dünyada Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. Çağdaş Eğitim Dergisi, 300, 13-22.

- Desensi, T.J. ve Rosenberg, D. 1996. Ethics in Sport Management. USA, Fitness Information Technology Inc.
- Dev. D., Altunsaray, M., Erçetin, S. 2003. Konu Anlatımlı Görevde Yükselme Sınavına Hazırlık. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dilek, K. N. 2014. Kültürel Farklılıkların Yönetimi Sürecinde Kültürel Zekânın Etkinliği: A Grubu Seyahat Acentaları Yöneticileri Üzerine Bir Alan Araştırması. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, B. 2007. Örgüt Kültürü 1. Basım. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.
- Duman, T. 1991. Türkiye’de Orta Öğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişim). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Dunbar, J. 1998. A critical history of CPA’s various codes of ethics for psychologists (1939–1986). Canadian Psychology, 39, 177–186.
- Durkheim, E. 1949. Meslek ahlakı. (M. Karasan, Çev.). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Earley, C. P., Ang, S. 2003. “Cultural Intelligence: Individual Interaction Across Cultures”, Stanford Business Books, California.
- Early, P. C., Peterson, R. S. 2004. “The Elusive Chameleon: Cultural Intelligence as a New Approach to Intercultural Training for the Global Manager”, Academy of Management Learning and Education, 3/1, 100-115.
- Eker, A. 2001. İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Spor Yarışmaları Programı. Ankara s:179.
- Emekli, G. 2006. “Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm”, Ege Coğrafya Dergisi, 15/(1-2), 51-59.
- Erdem, A.R., Şimşek, S. 2013. Öğretmenlik Meslek Etiğinin İrdelenmesi, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15,185-203.

- Erdoğan, Ç.H. 2018. Beden eğitimi öğretmenlerinin kişilik özellikleri ahlaki olgunluk düzeyleri ve öğretmenlik meslek etiği hakkındaki görüşleri, Yayınlanmış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Erdoğan, İ. 1997. İşletmelerde Davranış. 2. Basım. İstanbul: Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.
- Erkan, S. 2014. “Türkiye, Fransa, İtalya ve İspanya Öğretmen Yetiştirme Sistemleri Karşılaştırılması.” Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi , (1) , 7-15.
- Ersoy, A. 2014. The Role of Cultural Intelligence in Cross-Cultural Leadership Effectiveness: A Qualitative Study in the Hospitality Industry. Journal of Yaşar University, 9(35). 6099-6260.
- Ersoy, A. ve E. Ehtiyar. 2015. Kültürel Farklılıkların Yönetiminde Kültürel Zekânın Rolü: Türk ve Yabancı Yöneticiler Üzerine Bir Araştırma. Turizm Araştırmaları Dergisi. 26.1, 42-60.
- Farahani, F.M. Farahani, F.F. 2013. The study on Professional ethics components among faculty members in the Engineering, Procedia – Social and Behavioral Sciences 116, 2085-2089.
- Fidan, N. 2012. Okulda öğrenme ve öğretme. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Flynn, J. R. 2007. “What is intelligence? Beyond the Flynn effect” New York, NY: Cambridge University Press. Aktaran Janet E. Davidson ve Iris A. Kemp, “Contemporary Models of Intelligence”, The Cambridge Handbook of Intelligence, (Ed.) Robert J. Sternberg ve Scott Barry Kaufman, Cambridge University Press, 2011, s.67.
- Forster, D. 2012. Codes of Ethics in Australian Education: Towards a National Perspective, The Australian Journal of Teacher Education, 37 (9), 1-17.
- Frankena, W. K. 1963. Ethics. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall. Ross, W. D. 2002. Aristoteles. (A. Arslan, Çev.). İstanbul: Kabalcı.
- Freeman, S. 2001. “Deontology” L.C. Becker & C.B. Becker (ed.), Encyclopedia of Ethics (2nd Ed), vol.1, New York: Routledge, 391-396.

- Gardner, H. 2011. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences, Basic Book Press, New York.
- Gelişli, Y. 2018. Öğretmenlik mesleği ve etik. Innovation In Education And Science, 2, 9-13.
- Gibson, C. B. and Dibble, R. 2008. Culture inside and out: Developing a collaboration's capacity to externally adjust. S. Ang, & L. Van Dyne (Dü) içinde, Handbook of cultural intelligence: Theory, measurement, and applications (s. 221-240). Armonk, NY: M. E. Sharpe.
- Giddens, A. 2005. The Consequences of the Modernity. Cambridge: Polity.
- Goleman, D. 1995. Emotional intelligence. New York, Ny: Bantam. 213.
- Goleman, D. 2006. Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?. B. S. Yüksel (çev.). 30.Baskı. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Gök, S. 2009. İş Etiği: Çalışma Yaşamında Örnek Olaylar İçinde, 2. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Gülay, H. E. 2006. Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin İş Doyum Düzeylerinin Araştırılması (Kocaeli İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gürbüz, S., Yüksel, M. 2008 “Çalışma Ortamında Duygusal Zekâ: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi”, Doğu Üniversitesi Dergisi, 9/2, 174- 190.
- Gürel, E., Tat, M. 2010. “Çoklu Zekâ Kuramı: Tekli Zekâ Anlayışından Çoklu Zekâ Yaklaşımına”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 3, Sayı 11, Bahar.
- Güvenç, B. 1970. Kültür Kuramında Bütüncülük Sorunu Üzerine Bir Deneme, Ankara, Hacettepe Basımevi.
- Güvenç, B. 1974. İnsan ve Kültür. 2.Baskı. İstanbul: Remzi Kitapevi.

- Güvenç, B. 2002. Kültürün ABC' si, 2. baskı, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Güvenç, B. 2005. İnsan ve Kültür. 11. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Hacıoğlu, F., Alkan, C. 1997. Öğretmenlik uygulamaları öğretim teknolojisi. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Hallmon, HY. 2015. Exploring the relationship between cultural intelligence and teacher burnout in the Mississippi Delta. Liberty University, Lynchburg, VA. Doctoral Dissertation.
- Harrison, M. J., Blakemore, L. C. 1992. Instructional strategies for secondary school physical education. Iowa: Wm. C. Brown Publisher.
- Helms, M. M., Ruttı, R. M., Lorenz, M., Ramsey, J., Armstrong, C. E. 2014. "A Quest For Global Entrepreneurs: The Importance of Cultural Intelligence on Commitment to Entrepreneurial Education", International Journal of Entrepreneurship And Small Business, 23/3, 385-404.
- Helvacı, A.İ. 2010. İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışı gösterme düzeyleri. Journal Of World Of Turks, 2 (1).
- Herold, T. 2010. Developing Hypernorms For Corporate Codes Of Ethics. Journal of Global Strategic Management, Online Library, ss. 100-111.
- Hitt, W.D. 1990. Ethics and Leadership: Putting Theory into Practise, Battelle Press, Columbus.
- Hofstede, G. 1980. Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Hofstede, G. 2001. Culture's consequences. USA: Sage Publications.
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., Minkov, M. 2010. "Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival", New York: McGraw-Hill.
- İlgaz, S. ve Bilgili, T. 2006. Eğitim ve öğretimde etik, KKEFD/ OKKEF, 14, 199-210.

- İçli, G. 2001. “Küreselleşme ve Kültür”, C.Ü Sosyal Bilimler Dergisi, 25/2, 163-172.
- İlhan, M., Çetin, B. 2014. “Sosyal ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişkinin Yapısal Eşitlik Modeli ile İncelenmesi”, Turkish Journal of Education, 3/2, 4-15.
- İşçi, E., Söylemez, Ö., Kaptanoğlu, Y. A. 2013. “Örgütlerde Kültürel Zekâ ve Hastane İşletmelerinde Kültürel Zekâ Düzeyinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4/5, 1-18.
- İşmen, E. 2001. “Duygusal Zekâ ve Problem Çözme”, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı 13, 111-124.
- Johnstone, A.H., Bahar, M. and Hansell, M.H. 2000. Structural communication grids: A valuable assessment and diagnostic tool for science teachers. Journal of Biological Education, 34 (2), 87-89.
- Kaçan, CY. 2018. Kültürlerarası Hemşirelik Eğitiminin, Öğrencilerin Mesleki Değerlerine, Empatik Becerilerine, Kültürel Duyarlılıklarına Ve Zekâlarına Etkisi: Bir Müdahale Çalışması. Doktora Tezi, Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı.
- Karagöz, S. 2000. Cerrahi Hemşireliği ve Etik. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, Cilt:4, Sayı:1, S. 1-8.
- Karaküçük, S. 1991. Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Faaliyet Alanları. Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Yayını, Ankara.
- Karataş, B. 2020. Spor alanında çalışan akademisyenlerin iletişim becerileri ile kültürel zekâ düzeylerinin incelenmesi, Yayınlanmış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Kasatura, İ. 1991. Okul Başarısı'ndan Hayat Başarısı'na: Başarıyı Yaratan ya da Engelleyen Etkenler. 2. Baskı. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

- Kayabaşı, O. ve Tekiner M. A. 2017. “Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Halkının Polis Meslek Etiği Kapsamında Polis Algısının Ölçülmesi.” Türk İdare Dergisi, 485, 661-693
- Kebabçı, V. 2016. Kişilik Ve Kültürel Zekâ Arasındaki İlişki: Havayolu Çalışanları Üzerine Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Ve Örgütsel Değişim Bilim Dalı.
- Kırel, Ç. 2000. Örgütlerde etik davranışlar, yönetimi ve bir uygulama çalışması. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 1211
- Kiznyte, J., Ciutiene. R., Dechange, A. 2015. Applying Cultural Intelligence in International Project Management, PM World Journal.5(6).1-16.
- Klafehn, J., Banerjee, P. M. vd. 2008. “Navigating Cultures: The role of Metacognitive Cultural Intelligence”, The Handbook of Cultural Intelligence: Theory, Measurement, and Applications, Ch:20, s. 318-331.
- Koçel, T. 2003. İşletme Yöneticiliği. 9. Bası, İstanbul: Beta.
- Koç, K. 2010. Etik boyutlarıyla öğretmenlik. Çağdaş Eğitim Dergisi, 35 (373), 13–20.
- Kodwani, A. D. 2012. Beyond Emotional Intelligence (EQ): The Role of Cultural Intelligence (CQ) on Cross-Border Assignments. World Review of Business Research. 2.4, 86-102.
- Konate, T. 2018. Yabancı Öğrencilerin Kültürel Uyumunda Kültürel Zekânın Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kornblau, B.L., Starling, S.P. 2000. Ethics in Rehabilitation: A Clinical Perspective, Slack Incorporated, USA .
- Kosmitzki, C. and John, O. P. 1993. The implicit use of explicit conceptions of social intelligence. Personality and Individual Differences, 15, 11-23.

- Köse, N. 2016. Erasmus programının kültürel zeka üzerine etkisinde demografik özelliklerin rolü, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Kuçuradi, İ. 1988. Uludağ Konuşmaları. Ankara: TFK Yayınları.
- Küçükakça, S. L. 2004. Kamu Kurumlarında Çalışan Ast ve Üstlerin Duygusal Zekâ Durumları ile Manisa ve Ankara İllerinde Yapılan Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi SBE.
- Lacey, A. 1996. A Dictionary of philosophy. London, UK: Routledge.
- Livermore, D. 2010. Leading with Cultural Intelligence: The New Secret to Success, New York, Amacom.
- Livermore, D. 2011. The Cultural Intelligence Difference Master The One Skill You Can't Do Without In Today's Global Economy. Amacom:Newyork.
- Mabagala S. 2015. Students' perceptions on physical education teachers' compliance with the professional code of ethics and conduct in tanzania. African Journal Of Teacher Education , Vol 4, No 2.
- Mackintosh, N. J. 2011. "History of Theories and Measurement of Intelligence", The Cambridge Handbook of Intelligence, (Ed.) Robert J. Sternberg ve Scott Barry Kaufman, Cambridge University Press.
- Mahdavi, I. 2010. Comparing men's and women's perception of modality of teaching business ethics. Journal of Instructional Pedagogies, 2.
- Mariani, L. 1999. Probing The Hidden Curriculum: Teachers' Students' Beliefs and Attitudes. British Council 18th National Conference for Teachers of English, Palermo.
- Marlowe, H. 1986. Social intelligence: Evidence for multidimensionality and construct independence. Journal of Educational Psychology, 78(1), 52-58.
- Mayer, J. D., Salovey, P. 1993. The intelligence of emotional intelligence, Intelligence, 17(4), 433-442

- Mayer, J. D., Salovey, P. 1997. "What is Emotional Intelligence?" (Ed.) P. Salovey ve D. J. Sluyter, Emotional Development and Emotional Intelligence - Educational Implications, New York: Harper Collins.
- Mejuyev, V. 1987. Kültür ve Tarih. S. H. Yokova ( ev.) Ankara: Ba ak.
- Mercan, N. 2015.  ok K lt rl  Ortamlarda Kültürel Zekânın Kültürler Arası Duyarlılık ile İlişkisine Yönelik Bir Araştırma. (Doktora Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mercan, N. 2016. Çok kültürlü ortamlarda kültürlerarası farklılıkları yönetme sanatı: kültürel zekâ. Açık  ğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(2): 32–49.
- Mercan, N. 2016. Çokkültürlü ortamlarda Kültürel Farklılıkları Yönetme Sanatı: Kültürel Zekâ. Açık  ğretim Araştırmaları ve Uygulamaları, 32-49.
- Migunov, A. 2008. Теория И Практика Аргументации. [Tartışma Teorisi Ve Pratiğı.] St. Petersburg: St. Petersburg Devlet Üniversitesi. Felsefe Fakültesi Yayını.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2000. Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Milli Eğitim Bakanlığı. 2011. Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Anadolu Halk Kültürü. Ankara.
- Mill  Eğitim Temel Kanunu 1973. Resm  Gazete. Yayım Tarihi: 24.06.1973. Sayısı: 14574. Numarası: 1739.
- Mocan, M. R.2002. Etik ve meslek etikleri, YDK Yüksek Denetim Dergisi,1 (1) Mühendisliğı Kongresi Ve Sergisi, MMO Yayın No: 203/3, İzmir
- Moss, F. A. ve. Hunt, T. 1927. Are You Socially Intelligent?. Scientific American. 137.2, 108-110.
- Mutlu, E. C. 1999. Uluslararası İşletmecilik. Beta Basım Yayım Dağıtım A. . Cağaloğlu-İstanbul.

- Ng, K.Y., Earley, P.C. 2006. Culture + Intelligence Old Constructs, New Frontiers, London Business School Group Organization Management, 31(1): 4-19.
- Nuttall, J. 1997. Ahlak üzerine tartışmalar (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.
- Obuz, P. 2009. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ilişkin görüşleri, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Oktaç, A. 1991. Değişen toplumlarda aile ve eğitim. Sosyo-Ekonomik Yönleriyle Aile Sempozyumu bildiriler kitabı içinde (ss.71-75). İstanbul: Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Ekonomik Araştırma Merkezi Yayınları.
- Oktaç, A. 1999. Değişen toplumlarda aile ve eğitimi. Sosyo-Ekonomik Yönü ile Aile Sempozyumu. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlköğretim Bölümü.
- Öğüt, E, 2010. “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Aktarımına Bir Bakış: Geleneksel Çocuk Oyunlarının Yaşatılması İçin Öneriler”, Uzmanlık Tezi, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Özbek, O. 2003. Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki etik ilkeleri ve bu ilkelere uyma düzeyleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özbek, O. 2008. Beden Eğitimi Öğretmeni Meslek Etiği. Ankara: Spor Yayınevi.
- Özcan, M. 2011. Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri ve Gücü: Bir Reform Önerisi. Ankara: Türk Eğitim Derneği, Yayın No: 11687.
- Özgener, Ş. 2009. İş Ahlakının Temelleri Yönetmel: Bir Yaklaşım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özhan, İ. 2006. Farklılaşmanın Özel Görünümleri Olarak Çok kültürlülük ve Çok kültürcülük. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Özlem, D. 2000. Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

- Özlem, D. 2004. Etik (Ahlak Felsefesi). İstanbul: İnkılâp Kitapevi.
- Özmen, F. ve Güngör, A. 2008. Eğitim denetiminde etik. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (15), 137-155.
- Öztürk -Başpınar, N. Ve Çakıroğlu, D. 2014. Meslek etiği (3. basım). Ankara: Nobel.
- Özyürek, L. 1981. Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programlarının etkinliği. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Pehlivan, İ. (1998). Yönetmel Mesleki ve Örgütsel Etik. Ankara: Pegem yayınları.
- Pehlivan, Z. 1991. “Ders Dışı Spor Faaliyetlerinde Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeri ve Önemi”. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, 19- 21 Aralık, İzmir, s.250.
- Pisarenko, V. ve Pisarenko, İ. 1973. Педагогическая Этика. [Pedagoji Etiği.] Minsk: Narodnaia Asveta Yayınları.
- Plum, E. 2007. Cultural intelligence: a concept for bridging and benefiting from cultural differences. “Glocal” working, 80
- Pojman, L. P. 2006. Ethics: Discovering Right and Wrong.(Fifth Edition). Australia: Thomson/Wadsworth.
- Попов, Л. 1989. Десять Лекций по Этике. [Etik Konusunda On Ders.] Moskova: Os Yayınevi.
- Rehg, Michael T.; Gundlach, Michael J.; Grigorian, Reza A. 2012: Examining the Influence of Cross-Cultural Training on Cultural Intelligence and Specific Self-Efficacy. Cross Cultural Management: An International Journal. c.19. 2 215-232.
- Resick, C. M. Seidel, L. B. , Mason, G. J. 1975. Modern Administrative Practices İn Physical Education and Athletics. Philippines: Addison Wesley Puplishing Company.
- Retief, J. 2002. Media Ethics: An Introduction to Responsible Journalism. New York: Oxford University Press.

- R.G. 1991. Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayı: 20832 Tarih: 01.04.1991.
- Robbins, S. P. and DeCenzo, D. A. 2007. Supervision today!. Pearson Prentice Hall. Upper Saddle River, New Jersey.
- Rockstuhl, T., Ng, K.Y. 2008. “The Effects of Cultural Intelligence on Interpersonal Trust in Multicultural Teams”, Handbook of Cultural Intelligence: Theory, Measurement and Applications, Ch:13, s. 206-220.
- Ruzgis, P. and Grigorenko, E. L. 1994. Cultural meaning systems, intelligence and personality. In R.J. Sternberg and P. Ruzgis (Ed.), Personality and intelligence (248- 270). New York: Cambridge University Press.
- Sanlav, R. 2021. Profesyonel Kulüplerdeki Futbol Antrenörlerinin Mesleki Etik İlkelerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, Yayımlanmış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Sarı, M. 2007. Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek “okul yaşam kalitesi”ne sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sayımer, İ. 2006. Halkla İlişkiler Etiğinde Öne Çıkan Modellerin Etik Sistemler Açısından Değerlendirilmesi”, Küresel İletişim Dergisi, Sayı: 2, S. 1-19.
- Sazonov, V. 2001. Профессиональная Этика Специалиста. [Uzmanın Meslek Etiği.] Yüksek Lisans Tezi. Kurgan: Kurgan Sosyo-Ekonomi Enstitüsü.
- Schmidt, F. L., Hunter, J. E. 2000. “Select on intelligence”, Handbook of principles of organizational behavior, pp.3-14.
- Seghedin, E. 2014. From the teachers professional ethics to the personal professional responsibility. Acta Didactica Napocensia, 7(4), 13-22.
- Senthilkumaran, M. ve Muthaiah, N. 2017. Prospective Teachers Attitude Toward Teaching Profession. Global Journal for Research Analysis, 6(3), 470-471.

- Sims, RA. (2011). Cultural intelligence as a predictor of job satisfaction and intent to renew contract among expatriate international school teachers in Latin America. Doctoral Dissertation, Trident University The Faculty of the College of Education, Cypress.
- Slote, M. 2001, "Consequentialism", L.C. Becker & C.B. Becker (ed.), Encyclopedia of Ethics (2nd Ed), vol.1, New York: Routledge, 304-307.
- Spinello, R. 2010. Cyberethics: Morality and law in cyberspace. Jones & Bartlett Learning.
- Sternberg, R. J., 2005. "The theory of successful intelligence", Interamerican Journal of Psychology, Vol. 39, No. 2.
- Sternberg, R. J. ve Grigorenko, E. L. 2006. Cultural intelligence and successful intelligence. Group & Organization Management, 31(1), 27-39.
- Sternberg, R. J., Grigorenko, E. L. 2007. Intelligence and culture: how culture shapes what intelligence means, the implications for a science of well-being, The Royal society.
- Strike, K. 1990. Teaching ethics to teachers: What the curriculum should be about. Teaching and Teacher Education, 6(1), 47-53.
- Şahin, F. 2011. Liderin Kültürel Zekâsının Astların Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile İş Doyumu Üzerine Etkisi. Savunma Bilimleri Dergisi, 10 (2), 80-104.
- Şahin, F., Gürbüz, S. 2012. "Kültürel Zekâ ve Öz-Yeterliliğin Görev Performansı ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerinde Etkisi: Çok Uluslu Örgüt Üzerinde Bir Uygulama", "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 14/2, 123-140.
- Şahin, F., Gürbüz, S. ve Köksal, O. 2014. Cultural intelligence in action: The effects of personality and international assignment on the development of CQ. International Journal of Intercultural Relations. 39, 152-163.

- Şen, G. 2019. Kültürel Zekâ Ve Kültürel Adaptasyonun Akademik Performans Üzerine Etkisi: Üniversitelerdeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yapılan Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı.
- Şen, M. L. 2010. Kamu Yönetiminde Etiğin Önemi, Sakarya Ü. Yayınları.
- Şentürk, C. 2009. "Öğretmenlik mesleğinde etik". Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 10 (111). 25-29.
- Şenyurt, S. 2016. Eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tamer, K. 1987. Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.No:101.
- Tamer, K. ve Pulur, A. 2001. Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri. Ankara: Kozan Ofset.
- Taşpınar, M. (Ed.). 2014. Eğitim bilimine giriş. Ankara: Edge Akademi.
- Tayeb, M. H. 1992. The Global Business Environment, Sage Publications, London.
- TEDMEM. 2014. Öğretmen gözüyle öğretmenlik mesleği. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Temel, R. 2013, Ülkemiz Meslek Yüksekokullarının Müfredatında Yer Alan "Meslek Etiği" Dersinin Algılanması Ve İyileştirmeye Yönelik Öneriler, (Bildiri). UMYOS/ Ardahan.
- Terman, L. M. 1944. Review of Leta Stetter Hollingworth: A biography. [Review of the book Leta Stetter Hollingworth: A biography. H. L. Hollingworth]. Journal of Applied Psychology, 28(4), 357-359.
- Thomas, D. C. 2006. Domain and development of cultural intelligence: The importance of mindfulness. Group and Organization Management, 31(1), 78-99.

- Thomas, D. C. ve Inkson, K. 2004. Cultural intelligence: People skills for global business. San Francisco: Berrett-Koehler.
- Thomas, D. C., ve Inkson, K. 2005. "Cultural Intelligence: people skills for a global workplace". Consulting to Management, 16 (1).
- Thomas, D.C., Elron, E., Stahl, G. vd. 2008. Cultural intelligence: Domain and Assessment. International journal of cross cultural management , 8 (123), 123-143.
- Thomas, D. C. ve Inkson, K. 2009. Cultural intelligence: living and working globally. Oakland, CA: Berrett-Koehler Publishers.
- Thorndike, E. 1920. Intelligence and its use, Harper's Magazine, 140, 227-235.
- Tirri, K., Toom, A., Husu, J. 2013. The Moral Matters of Teaching: A Finnish Perspective, From Teacher Thinking to Teachers and Teaching: The Evolution of a Research Community, Emerald Group Publishing, Bingley, pp 223-240.
- Toker, F. K., Cebe, Y. ve Uçunkaya, N. B. 1968. Zekâ kuramları. Ankara: MEB Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu.
- Toraman, C. ve Akcan, A. 2003. Muhasebe Denetiminde Etik Teoriler. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 8, 59-69.
- Travers, P. D., Rebore, R.W. 2000. Foundations Of Education: Becoming a teacher. Massachusetts: Allynand Bacon.
- Triandis, H. C. 2006. "Cultural intelligence in organisations", Group and Organisations Management, 31 (1), 20-26.
- Trost, SG., Van Der Mars, H. 2009. Why we should not cut PE. Educational Leadership, 67(4), 60-65.

- Tsai T, Lawrence, N. 2011. The relationship between cultural intelligence and crosscultural adaptation of international students in Taiwan. In International Conference on Management (ICM 2011) Proceeding. Conference Master Resources.
- Türk Dil Kurumu 2015. Türkçe Sözlük (genişletilmiş baskı). Ankara: TDK.
- Uğraş, S. 2018. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki etik ve mesleki motivasyon durumlarının değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Uysal, Ş. 2017. Kobi Yöneticilerinin Kültürel Zekâlarının İşletmenin Uluslararasılaşma Derecesine Etkisinde Uluslararasılaşma Tutumunun Aracılık Rolü. Doktora Tezi. Niğde: Ömer Halis Demir Üniversitesi SBE.
- Van Dyne, L. ve Ang, S. 2005. Cultural Intelligence: An Essential Capability for Individuals in Contemporary Organizations. Global Business Knowledge.
- Van Dyne, L. ve Ang S. 2008. The sub-dimensions of the four factor model of cultural intelligence. Social and Personality Psychology Compass, 6(4): 295-313,
- Van Dyne, L., Ang S. 2009. The sub-dimensions of the four factor model of cultural intelligence, Technical Report, Cultural Intelligence Center, 137.
- Van Dyne, L., Ang, S. ve Koh, C. 2008. Development and validation of the CQS: The cultural intelligence scale. S. Ang ve L. Van Dyne (Ed.). Handbook of cultural intelligence: Theory, , measurement, and applications (s. 16-38). New York, NY: Sharpe.
- Van Dyne, L., Ang, S., Ng, K.Y., Rockstuhl, T., Tan, M.L. ve Koh, C. 2012. “Sub-Dimensions of the Four Factor Model of Cultural Intelligence: Expanding the Conceptualization and Measurement of Cultural Intelligence”, Social and Personality Psychology Compass, 6/4, ss.295–313.
- Velasquez, M. 2010. Philosophy: A text with readings. Wadsworth Cengage Learning, Boston MA.

- Vernon, P. E. 1933. Some characteristics of the good judge of personality. *The Journal of Social Psychology*, 4(1), 42-57.
- Veugeliers, W. 2000. Different ways of teaching values. *Educational Review*, 52(1), 37-46.
- Vongalis-Macrow, A. 2007. Teachers' ethic: Education international and the forging of professional unity. *Journal of Educational Controversy*, 2(2), 1-13.
- Walker, R. E., and Foley, J. M. 1973. Social intelligence: Its history and measurement. *Psychological Reports*, 33(3), 839-864.
- Ward, K. 1971. Kant's Teleological Ethics, *The Philosophical Quarterly*, Oxford University Press.
- Welton, D. A., ve Mallan, J. T. 1999. *Children and Their World*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Williams, R. 1976. Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözvarlığı. S. Kılıç (çev.) İstanbul: İletişim.
- Willmann, E. and Amelang, M. 1997. Prototypical behavior patterns of social intelligence: an intercultural comparison between chinese and german subjects. *international journal of psychology*, 32(5), 329-346.
- Yazar, F. 2019. Kültürel Zekâ ve Kariyer Yönetimi İlişkisi: Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı.
- Yeşil, S. 2009. Kültürel Farklılıkların Yönetimi ve Alternatif Bir Strateji: Kültürel Zekâ. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(16), 100-131.
- Yeşil, S. 2010. 21. Yüzyılın Küresel Örgütleri için Kültürel Zeka. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 19 (2), 147-168.

- Yeşilyurt, E., Kılıç, E.M. 2014. Ortaokul öğrencilerinin algılarına göre öğretmenlerin etik değerlere uyma düzeylerinin değerlendirilmesi, Ekev Akademi Dergisi, 18(60), 471-486.
- Yetim, A., Göktaş, Z.2000. “Gençliğin Spora Yönlendirilmesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmelerinin Rolü ve Önemi”, II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale: 10-12 Mayıs, s.72.
- Yıldırım, B. 2005. Eğitim örgütlerinde kültürel liderlikle meslek ahlâkı ilişkisi. Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (13). 231-232.
- Yıldızeli, A., Çolaklar, H., Güneş, G. 2009, “Web’den Tıp Fakülteleri Etik Kurullarının İncelenmesi”, V. Tıp Etiği Kongresi, 13-15 Kasım 2008, Ankara.
- Yüce, A. 2007. Yöneticiler Açısından Ahlak Olgusu Kavramsal Bir İrdeleme, Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi.
- Yüksel, A. 2018. Öğretmenlerin Çok kültürlü Yeterlik Algılarının Küresel Vatandaşlık Algıları Üzerine Etkisi Ve Kültürel Zekânın Bu İlişki Üzerindeki Aracı Etkisinin Belirlenmesi Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Ankara.
- Yüksel, S. 2002. Yükseköğretimde eğitim ve öğretim faaliyetleri ve örtük program. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 361-370.

EKLER

Ek 1 Kişisel Bilgi Formu

Değerli Beden Eğitimi Öğretmenleri,

“Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri İle Mesleki Etik İlkelere Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Iğdır İli Örneği” konulu araştırmamıza yapacağınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Aşağıda yer alan tüm soruları dikkatlice okuyup, içtenlikle cevap vermeniz ve tüm soruları cevaplandırmanız araştırma açısından çok önemlidir. Gösterdiğiniz hassasiyet için tekrar teşekkür ederim.

Dilek ÇAM

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz: Erkek () Kadın ()

3. Medeni Durum: Evli () Bekar () Dul ()

4. Mesleki Yıl: 0-5 yıl () 6-15 yıl () 16 yıl ve üzeri ()

5. Eğitim durumu: Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

6. İdari Göreviniz var mı? : Evet () Hayır ()

7. Görev yeri: Köy () Belde () İlçe () Şehir ()

8. Doğup Büyüdüğünüz İlde mi Görev Yapıyorsunuz ? Evet () Hayır ()

Ek 2 Kültürel Zekâ Ölçeği

Kültürel Zekâ Ölçeği		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Farklı kültürel kimliğe sahip insanlarla iletişim kurarken, o kültüre ait bilgilerimi kullanırım					
2.	Farklı kültürel kimliğe sahip birisiyle iletişim kurarken, kendi kültürel birikimimi o kültüre göre ayarlarım					
3.	Kültürlerarası etkileşimlerde kullandığım kültürel bilginin farkındayım					
4.	Farklı kültürden insanlarla iletişim kurarken kendi kültürel bilgimin doğruluğuna dikkat ederim					
5.	Başka bir kültüre ait ekonomik ve yasal sistemler hakkında bilgi sahibiyim					
6.	Başka bir dilin yapısal(dilbilgisi, sözcük vb.) kuralları hakkında bilgi sahibiyim					
7.	Başka bir kültüre ait kültürel değerler ve dini inançlar hakkında bilgi sahibiyim					
8.	Farklı bir kültüre ait evlilik sistemi ile ilgili bilgi sahibiyim					
9.	Başka kültürlerin sanat ve zanaatları hakkında bilgi sahibiyim					
10.	Farklı kültürlerin beden dillerine ilişkin(jest, mimik vb.) anlamlar hakkında bilgi sahibiyim					
11.	Farklı kültürlerden insanlarla bir arada çalışmaktan mutluluk duyarım					
12.	Başka kültürel kimliğe sahip kişilerle iletişim kurabileceğimden eminim					
13.	Yabancı bir kültüre uyum sağlamada karşılaşacağım sorunların üstesinden gelebileceğime eminim					
14.	Bana yabancı olan kültürlerde yaşamayı severim					
15.	Farklı bir kültürdeki alışveriş koşullarına alışabileceğimden eminim					
16.	Sözel davranışlarımı(tonlama, aksan vb.) kültürlerarası etkileşimin gereklerine göre ayarlarım					
17.	Kültürlerarası etkileşim durumlarında, kültüre uyum sağlamak adına sessiz kalır ve beklerim					
18.	Konuşma hızımı, kültürlerarası etkileşimin gereklerine uygun bir şekilde ayarlarım					
19.	Sözsüz iletişim davranışlarımı, farklı bir kültüre göre değiştiririm					
20.	Yüz ifadelerimi(mimiklerimi): kültürlerarası iletişimin gereklerine göre değiştiririm					

Ek 3 Beden Eğitimi Öğretmenleri Mesleki Etik İlkeler Ölçeği

Beden Eğitimi Öğretmenleri Mesleki Etik İlkeler Ölçeği		Tam Uyarım	Çok Uyarım	Orta Düzeyde Uyarım	Az Uyarım	Hiç Uymam
1.	Öğrenci başarısını değerlendirirken yalnızca fiziksel yetenekleri değil; öğrencilerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini de dikkate alma					
2.	Şampiyon olmak ve yarış kazanmaktan çok eğitim ve sağlığa önem verme					
3.	Müسابakalarda kaybetmeyi, kazanmak gibi doğal kabul etme					
4.	Meslektaşlarıyla işbirliği ve dayanışma içinde olma					
5.	Mesleğe yeni başlayan meslektaşlarının mesleki bilgi ve deneyim kazanmalarına yardımcı olma					
6.	Öğrencilerine şiddete dayalı bir davranışta bulunmama					
7.	Müسابakalarda başarısız olan sporcu öğrencilere anlayış gösterme					
8.	Derslerinde öğrencilerinde ortaya çıkabilecek bedensel rahatsızlık, susuzluk ya da halsizlik gibi durumlarda gerekli önlemleri alma					
9.	Okulun olanaklarını bir grup öğrenciye tanımaktan çok, bütün öğrencileri spor etkinlikleri içine sokan, çalışmalarına yer verme					
10.	Okulun araç-gereç ve tesislerinden bütün öğrencilerin eşit yararlanmasını sağlama					
11.	Notu bir baskı aracı olarak kullanmama					
12.	Sporda dürüstlüğü, kazanmaya tercih etme					
13.	Sporda disiplini, kazanmaya tercih etme					
14.	Öğrencilerine derslerinde hoşgörülü davranma					
15.	Öğrencilerinin doğru davranışını ödüllendirme					
16.	Öğrenci başarısını nesnel(yansız) olarak değerlendirme					
17.	Ders ve antrenman saatlerine kendisinin ve öğrencilerinin uymasına özen gösterme					
18.	Öğrencilerinin sağlığına ve güvenliğine, sportif başarıdan daha fazla önem verme					
19.	Sporcu öğrencilerinin transferlerinde kendi çıkarını gözeterek aracılık yapmama					
20.	Özürlü öğrencilerin derse katılımını sağlamak için onlara özel ilgi gösterme					
21.	Beden eğitimi dersini, genel eğitimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir parçası olarak görme					
22.	Öğrencilerinin ders içinde görüşlerine değer verme					
23.	Sporcu öğrencilerini küçük düşürücü konuşmalar yapmama					
24.	Sporcu öğrencilerinin sağlığını tehlikeye atacak test, ölçüm ya da ilaç denemesi yapılmasına izin vermeme					
25.	Öğrenciyle ilgili özel bilgileri sır olarak saklama					

26.	Sınıf ortamında tartışılan dinsel, politik ve etnik konuları sır olarak saklama					
27.	Sporcu öğrencilerinin sağlığını tehlikeye atacak antrenman yaptırmama					
28.	Kulüp transferlerinde sporcu öğrencilerinin eğitimi ve sağlığını dikkate alma					
29.	Müşabakalara katılacak sporcu öğrencilerin diğer derslerini aksatacak uygulamalardan kaçınma					
30.	Öğrencilerine hakaret etmeme					
31.	Rakip okul takımının sporcu ve antrenörlerini küçük düşürücü konuşmalar yapmama					
32.	Meslektaşlarıyla olan ilişkilerinde saldırgan ve kırıcı davranmama					

